НАРОДНА АРМІЯ

6 грудня, 2017

#49 (5529)

МІНІСТР ОБОРОНИ УКРАЇНИ ГЕНЕРАЛ АРМІЇ УКРАЇНИ СТЕПАН ПОЛТОРАК:

«МИ ГОТОВІ ЗАХИЩАТИ УКРАЇНУ»

стор. 4-5

6 ГРУДНЯ — ДЕНЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

26 РОКІВ НА ВАРТІ НАШОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

БАТЬКО КОМАНДУЄ ОПОРНИКОМ НА ОДНОМУ ПАГОРБІ, А СИН — НА СУСІДНЬОМУ

Про один день служби на ВОПі поблизу селища Водяне стор. 6-7

ПОЗИЦІЯ «СКАБКА» МІЦНО ТРИМАЄТЬСЯ В ГЛИБИНІ БОЙОВИХ ПОРЯДКІВ ОКУПАНТІВ

Тут до ворога лише 50–100 метрів стор. 8

ОДИН ОСКОЛОК ПРОШИВ ТАЗ, ДРУГИЙ ЗАСТРЯГ У РУЦІ, ТРЕТІЙ ВЛУЧИВ У ЧОЛО

Після складного поранення під Авдіївкою Сергій шість місяців провів у госпіталі й думав, що з армією попрощається… Проте згодом він підписав новий контракт стор. 9

ЯК ВОЮВАВ ПОЛКОВНИК МІШАНЧУК

Заступник командира однієї з бригад розповідає про обстріли з російської території, бої за Дебальцеве та оборону Мар'їнки стор. 10

ІЗ ЛИСИЧАНСЬКА І СЄВЕРОДОНЕЦЬКА НАШІ ВІЙСЬКА ВИБИЛИ РОСІЙСЬКИХ ОКУПАНТІВ ЗА СІМ ДНІВ

У новітній історії українських Збройних Сил, тісно пов'язаній із війною на Донбасі, є багато сторінок, якими вони можуть пишатися стор. 12-13

ФЛОТ МАТИМЕ ПОВНОЦІННИЙ ДИВІЗІОН МАЛИХ БРОНЬОВАНИХ АРТИЛЕРІЙСЬКИХ КАТЕРІВ

Їх ефективне застосування в Азово-Чорноморському регіоні значно підвищить боєздатність українських ВМС стор. 15

УКРАЇНІ ПОТРІБЕН СУЧАСНИЙ ПАТРОННИЙ ЗАВОД

Про деякі особливості організації виробництва набоїв стор. 16

«ФРОНТОВІ» РЕАКЦІЇ В МИРНОМУ ЖИТТІ НЕ ПРАЦЮЮТЬ

Від жовтня 2014 року у Вінницькому обласному клінічному госпіталі ветеранів війни фізичну, медичну та психологічну реабілітацію пройшли понад 2000 учасників бойових дій стор. 18

ГІРКІ «ЖНИВА» ГОЛОДОМОРУ

Фільм «Гіркі жнива» — це спроба донести до світу правду про жахіття, які пережили українці у 1932–1933 роках стор. 20

ОЛЕКСАНДР ПОНОМАРЬОВ:

«МИ НІКОЛИ НЕ ЗРЕЧЕМОСЯ РІДНОЇ МОВИ, МИ НІКОЛИ НЕ ЗРЕЧЕМОСЯ РІДНОЇ ЗЕМЛІ»

стор. 22

СЕРЕДНЯ ЗАРПЛАТА 2018 РОКУ МОЖЕ ЗРОСТИ ДО 10 ТИСЯЧ

Кабінет Міністрів України в межах політики зростання економіки та підвищення соціальних стандартів ставить завдання довести показник середньої зарплати штатного працівника до 10 тис. грн з нинішніх 7400 грн. Про це Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман сказав в ефірі одного з вітчизняних телеканалів, повідомляє Департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату Кабміну.

Прем'єр-міністр зазначив, що прогнозний показник зростання економіки в наступному році становить 3%. Проте ухвалення ефективних управлінських рішень дозволить збільшити цей показник.

«А зростання економіки — це зростання бюджетів, зростання зарплат і доходів», — сказав Володимир Гройсман.

На його думку, достойний рівень оплати праці в Україні дозволить повернути до країни кваліфіковані кадри.

«Саме тому ми передбачаємо не тільки зростання мінімальної зарплати в 2018 році, а й середньої зарплати. Сьогодні цей показник становить 7400 грн в середньому. Це зарплати, з яких платять податки. Завдання на наступний рік — не менше 10 тис. грн. Наше завдання довести показник середньої зарплати, з якої сплачені податки, до 10 тис. грн. Я на цьому буду концентруватися», — наголосив Володимир Гройсман.

КАТАЛОГ СПРОМОЖНОСТЕЙ ОХОПЛЮЄ НОВІ ЗАВДАННЯ ЩОДО ПРОТИДІЇ ЗАГРОЗАМ

Затверджено Єдиний перелік (Каталог) спроможностей Міністерства оборони та Збройних Сил України. Про це, зокрема, повідомив під час брифінгу директор Департаменту воєнної політики, стратегічного планування та міжнародного співробітництва Міністерства оборони України генерал-майор Анатолій Петренко.

За його словами, Каталог спроможностей розроблено відповідно до принципів і методології євроатлантичних держав, з урахуванням особливостей вітчизняного оборонного відомства та Збройних Сил України, на підставі моделі Каталогу НАТО. Під час його розробки було обліковано та проінвентаризовано всі наявні в Міністерстві оборони та Збройних Силах України спроможності та описано вимоги до них. Каталог містить опис понад 400 спроможностей.

У ньому є прямі посилання на відповідні групи спроможностей у Каталозі НАТО, а це дає змогу вийти на стандартизовані угоди Альянсу, так звані стандарти НАТО (STANAGs). Також під час формування документа враховано нові концептуальні підходи, пов'язані з необхідністю реагування на суттєві зміни в сучасному безпековому середовищі.

Каталог спроможностей охоплює нові завдання щодо протидії загрозам, зокрема гібридного характеру, щодо розвитку співробітництва у сфері безпеки, консультацій та взаємодії на стратегічному рівні, цивільно-військового співробітництва, організації кібернетичної оборони, здійснення інформаційних, психологічних та спеціальних операцій тощо.

Генерал-майор Анатолій Петренко також розповів про основні здобутки в упровадженні новітніх принципів і методології у сфері оборонного планування в Міністерстві оборони та Збройних Силах України.

— Запровадження планування на основі спроможностей — вимога Стратегічного оборонного бюлетеня, — зазначив генерал-майор Анатолій Петренко. — Ведучи мову про ефективність управління ресурсами, треба передусім говорити про ефективне планування. Кожну надану гривню має бути використано з максимальною ефективністю.

За його словами, відмінність планування на основі спроможностей полягає в системності, універсальності й можливості здійснювати планування на перспективу, що дасть змогу раціональніше використовувати ресурси на потреби оборони для розвитку спроможностей, необхідних для виконання визначених завдань.

Директор Департаменту воєнної політики, стратегічного планування та міжнародного співробітництва Міністерства оборони України також повідомив, що протягом 2017 року було продовжено профільну підготовку визначеного персоналу МО України, ГШ Збройних Сил України, видів та окремих родів військ (сил), вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ Збройних Сил України. Зокрема, за підтримки партнерів підготовлено понад 200 фахівців з оборонного та стратегічного планування.

— До підготовки долучалися викладачі Академії оборони Великої Британії, експерти Групи з розбудови оборонних інституцій, а також радники з питань оборонного планування та бюджету з США, Великої Британії та ФРН, — розповів генерал-майор Анатолій Петренко. — Підготовка відбувалася на базі Національного університету оборони України імені Івана Черняховського, а також на відповідних курсах у закордонних військових навчальних закладах.

Роман ВУС

НАТО ПОВАЖАЄ ПРАВО УКРАЇНИ ПРОВЕСТИ РЕФЕРЕНДУМ ЩОДО ВСТУПУ ДО АЛЬЯНСУ

У НАТО визнають та поважають наміри і право України провести референдум щодо вступу до воєнно-політичного блоку. Про це у Брюсселі заявив Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг, повідомляє Укрінформ.

«Це Україні вирішувати, чи вона знову хоче стати країною, що прагне до НАТО, або подати заявку на членство до НАТО. І, звичайно, це Україна має вирішувати, чи це треба робити через референдум. Це національне українське рішення», — зазначив глава Альянсу.

При цьому він нагадав, що розширення НАТО залежить не лише від країн, які прагнуть приєднатися до воєнно-політичної організації, а й від усіх 29 союзників у Альянсі.

УКРАЇНА ОТРИМУЄ АМЕРИКАНСЬКУ ЗБРОЮ ЗА КІЛЬКОМА КОНТРАКТАМИ

Україна вже отримує оперативно-тактичну зброю, зокрема, гранатомети, за контрактами з США. Про це в інтерв'ю «Радіо Свобода» розповів надзвичайний і повноважний посол України у США Валерій Чалий, повідомляє Укрінформ.

«Всі контракти, які існують, знаходяться в рамках міжнародного законодавства. І Україна як країна, що належним чином виконує вимоги експортного контролю, має право на закупівлю озброєнь. Список ширший, але обмежується тактичним видом озброєнь, летальним у тому числі. Тому мені дивно було чути деяких наших політиків, що Америка не надає зброї. Америка надає зброю, але ця зброя оперативно-тактична.

На думку Чалого, президент США Дональд Трамп підпише законопроект про надання Україні 50 мільйонів доларів на летальне озброєння, що вже пройшов Конгрес та Сенат, ще цього року.

«А що стосується надання більш потужної летальної зброї, то це окреме рішення, яке має бути прийняте саме президентом, всі підготовчі процедури на сьогоднішній день проведені. Це політичне рішення, і воно буде прийматись з огляду на національні інтереси США. Сподіваємось, що наші аргументи про те, що надання такого озброєння ще до президентських виборів у Росії є дуже важливим і стане додатковим важелем впливу, будуть почуті», — сказав посол.

КАНАДСЬКІ САНКЦІЇ ПРОТИ РФ ТРЕБА ПРОДОВЖУВАТИ

Канаді слід продовжувати тиснути санкціями на Росію за її незаконні дії в Україні. Про це йдеться у звіті постійного комітету із закордонних справ та міжнародного розвитку парламенту Канади «Посилення позиції Канади в Східній Європі та Центральній Азії», повідомляє Укрінформ.

«Уряду Канади слід продовжувати санкції проти російських чиновників, посадовців анексованого Криму, відповідальних за збройний конфлікт у Східній Україні, а також проти тих, що мають стосунок до викрадень і незаконних показових процесів над громадянами України в Росії та кримськими татарами й іншими в Криму», — закликають депутати.

У звіті також звернено окрему увагу на необхідність відстоювати суверенітет України.

«Уряд Канади має доносити до російської влади необхідність поважати міжнародне законодавство й суверенітет України», — рекомендує парламентський комітет.

ЗЛАГОДЖЕННЯ ПО-ФЛОТСЬКИ: ШІСТЬ «ГЮРЗ» — ОДНА ТАКТИЧНА ГРУПА

Вперше в акваторії Чорного моря шість малих броньованих артилерійських катерів (МБАК) діяли у складі корабельного з'єднання для відпрацювання спільного маневрування

Малі броньовані артилерійські катери під час злагодження в тактичній групі

Зранку на морі невеличка хитавиця та легкий туман. Кораблі один за одним залишають гавань та виходять в заданий район. Загалом у морських тренуваннях беруть участь сім бойових одиниць українського флоту: шість катерів та фрегат «Гетьман Сагайдачний».

Останній катер вийшов за Воронцовський маяк, а це означає, що всі успішно віддали швартові та вийшли у відкрите море.

Тематика тренувань — рух групи кораблів у простих строях. Спочатку — кільватерний. Катери слідують на встановленій дистанції один за одним, інакше кажучи, в кільватері один одного.

Наступний етап — стрій виступу, в якому кораблі йдуть на дві-три ширини судна, відступаючи в бік від лінії кільватера в перпендикулярному до нього напрямку. Окрім цього, моряки рухалися строєм фронту, клином та зворотним клином.

— Цим виходом ми розпочали злагодження тактичної групи. Головне тут — відпрацювання екіпажами правил спільного плавання на підвищених швидкостях, — прокоментував командир бригади надводних кораблів капітан 2 рангу Дмитро Глухов.

І хоча чотири МБАКи ще не введені до складу Військово-Морських Сил, злагодження вже розпочато, а паралельно заводчани тестують новозбудовані катери безпосередньо під час тренувань.

Олександр Завтонов

«УКРАЇНА Є КЛЮЧЕМ ДО ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ»

ПРО РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА, ОСНОВНІ ЗДОБУТКИ 2017 РОКУ ТА ПЛАНИ НА НАСТУПНИЙ РІК «НАРОДНІЙ АРМІЇ» РОЗПОВІДАЄ ГОЛОВА ПРЕДСТАВНИЦТВА НАТО В УКРАЇНІ АЛЕКСАНДЕР ВІННІКОВ

Злагодження підрозділів механізованої бригади за участю іноземних військових фахівців

«2017 рік став особливим для співпраці між Україною та НАТО, оскільки ми відзначили 20-ту річницю підписання Хартії про особливе партнерство між Альянсом та Україною. У липні Північноатлантична рада й керівництво НАТО прибули в Київ для того, щоб відсвяткувати цю подію й продемонструвати солідарність Альянсу з Україною та нашу непохитну підтримку суверенітету й територіальної цілісності вашої країни

У НАТО переконані, що незалежна, суверенна й стабільна Україна, віддана демократії та верховенству права, є ключем до євроатлантичної безпеки. Саме на цьому ґрунтується наша співпраця.

На цьогорічному засіданні Комісії Україна — НАТО в Києві союзники обговорили виконання Комплексного пакету допомоги Україні, який було затверджено на Варшавському саміті Альянсу 2016 року, щоб допомогти Україні гарантувати власну безпеку шляхом упровадження широкомасштабних реформ у секторі безпеки та оборони. Цей пакет містить понад 40 адаптованих заходів із підтримки в 13 ключових сферах, зокрема консультації експертів НАТО та програми технічної допомоги.

Комплексний пакет сприяв узгодженню консультативної допомоги НАТО та завдань реформ в Україні, визначених у Стратегічному оборонному бюлетені (СОБ). Як відомо, СОБ являє собою дорожню карту оборонної реформи, яка відображає мету України досягти стандартів НАТО, включаючи зусилля, спрямовані на зміцнення цивільного контролю над Збройними Силами та парламентського нагляду над сектором безпеки та оборони.

Голова Представництва НАТО в Україні Александер Вінніков

НАТО допомагає Україні в модернізації структури сил оборони, системи командування та управління, у реформі системи логістики, обороноздатності, планів і процедур. Радники Альянсу активно долучаються до роботи Комітету реформ Міністерства оборони та Збройних Сил України, що дає нам змогу підтримувати ефективний діалог.

Уже згаданий Комплексний пакет допомоги передбачає реалізацію програм із розвитку потенціалу та можливостей у рамках 10 трастових фондів на загальну суму близько 40 млн євро. Шість із цих трастових фондів було засновано вже після того, як почалася агресія проти України. Ці цільові фонди працюють у таких сферах, як логістика, комунікації, кіберзахист, знешкодження вибухонебезпечних пристроїв.

Наш Цільовий фонд у галузі медичної реабілітації надає інституційну й індивідуальну підтримку пацієнтам, особливо зосереджуючись на реабілітаційних проектах і протезуванні. Шість українських медичних реабілітаційних закладів забезпечуються сучасним обладнанням. Підготовлено тисячі фахівців у сфері медицини, а більш ніж 120 поранених чоловіків і жінок-військовослужбовців пройшли реабілітацію під егідою цього фонду. У вересні нинішнього року завдяки підтримці НАТО українська команда, вперше взявши участь в Іграх нескорених-2017 у Торонто, тріумфально здобула 14 медалей, з яких 8 — золоті. Ми пишаємося тим, що стали частиною цієї історії успіху.

2018 року підтримка Альянсу базуватиметься на тих амбіційних завданнях реформ, які ставить перед собою Україна

2017 року, визнаючи важливість вивчення уроків мінливого безпекового середовища, Україна й НАТО започаткували роботу Платформи з протидії гібридній війні. Це дасть нам змогу поглиблено вивчати практичний досвід протидії новим викликам і загрозам. 26 жовтня у Варшаві відбувся семінар із питань кризового й стратегічного менеджменту в умовах гібридної війни, у якому взяли участь понад 100 експертів із 20 країн.

Програма нашої співпраці є дуже насиченою. Важливо, щоб імпульс реформ було підтримано та щоб він став іще інтенсивнішим наступного року. Наразі наші радники надають активну підтримку розробці нового законопроекту про національну безпеку, покликаного закласти підвалини архітектури й процесів стратегічного планування для сектору безпеки та оборони відповідно до сучасних євроатлантичних практик. Ми сподіваємося, що цю роботу протягом наступних кількох місяців буде успішно завершено.

2018 року відбуватиметься низка заходів, уключених до Стратегічного оборонного бюлетеня, багато з яких потребують ретельної й копіткої щоденної праці. Також український уряд наразі працює над підготовкою Річної національної програми на 2018 рік, у якій ми побачимо ті пріоритетні цілі, які Україна прагне досягти наступного року на шляху до євроатлантичної інтеграції. Саме на ці заходи буде спрямовано нашу дорадчу й практичну підтримку. Варто підкреслити, що Річна національна програма є ключовим інструментом для наближення України до НАТО, потенціал якого повністю не використано.

Загалом 2018 року підтримка Альянсу базуватиметься на тих амбіційних завданнях реформ, які ставить перед собою Україна, щоб допомогти досягнути їхньої сталості та незворотності».

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ ДМИТРО ТИМЧУК: «У НАСТУПНОМУ РОЦІ МИ ОТРИМАЄМО ТУ МОДЕЛЬ ОПК, ЯКА БУДЕ ОБ'ЄКТИВНО ПОТРІБНА УКРАЇНІ»

«Реформування Збройних Сил України здійснюється під пильним контролем громадськості. І тут потрібно розуміти, що будь-який процес реформування, а ми, по суті, переходимо від ще колишньої радянської системи організаційно-штатної структури, системи забезпечення, системи управління Збройних Сил не може відбуватися безболісно. Є маса факторів, як суб'єктивних, наприклад, «старі кадри», так і об'єктивні — нестача ресурсів.

Поточного року витрати суто на оборону становили близько 3% ВВП. Цей показник не треба плутати із 5% ВВП, що виділяються загалом для сектору безпеки та оборони. У наступному планується виділити на оборону більше 3% ВВП.

Насправді, враховуючи те, що ми — країна, яка воює та при цьому здійснює процес реформування власних Збройних Сил, то Україна витрачає дуже небагато коштів на всі ці процеси. Як свідчить світовий досвід XX-XXI століть, воююча країна має витрачати на оборонну сферу 25–30 % ВВП. Тобто цілком очевидно, що ми витрачаємо менше коштів, ніж це потрібно. Зрозуміло, що в цих умовах будуть виникати проблеми. Тож коли лунає критика, що ми недостатньо швидко переходимо на стандарти НАТО, треба розуміти, що проблеми ресурсів у цьому випадку відіграють ключову роль.

Народний депутат України Дмитро Тимчук

Підсумовуючи 2017 рік, треба відмітити добру тенденцію в тому, що вище військове керівництво не зосереджується тільки на розвитку Сухопутних військ як головної ударної сили, що бере участь у нинішній антитерористичній операції на Донбасі. Тобто за всієї нестачі коштів досить велика увага приділяється модернізації ОВТ та підвищенню рівня бойової підготовки як у Повітряних, так і у Військово-Морських силах ЗС України. І це конче важливо, адже з порядку денного ніхто не знімав загрозу широкомасштабної відкритої агресії з боку Росії.

Щодо оновлення та модернізації ОВТ, думаю, що найближчим часом ми побачимо нормальну концепцію розвитку ОПК із урахуванням як розвитку можливостей державного сектору, насамперед «Укроборонпрому», так і приватного сектору. На сьогодні існує Об'єднана ліга оборонних підприємств України, яка поєднує приватних виробників, що активно беруть участь у поставках ОВТ та обладнання для війська. Проте законодавчо їхня роль та місце у формуванні держзамовлення не визначено й досі. Враховуючи, що це питання широко обговорюється на рівні РНБО та різних експертних груп, можна передбачати, що у наступному році ми отримаємо ту модель ОПК, яка буде об'єктивно потрібна Україні. А поєднання виробників державного й приватного сектору надасть можливість максимально задовольняти існуючи потреби армії.

Дуже позитивним фактором також є те, що Міноборони при проведенні поточного року тендера на закупівлю засобів зв'язку, який став безпрецедентним за обсягами залучених для цього ресурсів, виставило однією з головних умов можливість передачі технологій і організації виробництва цих засобів зв'язку на території України. Тобто в цьому плані велику роль відіграє те, що ми не тільки намагаємося вирішити нагальні проблеми, але й дивимося в майбутнє: створюємо умови для розвитку технологічної бази у сфері ОПК, робочі місця тощо. Тобто, розвиваючи ОПК, ми розвиваємо свою економіку».

Сторінку підготував
Вадим КОВАЛЬОВ

МІНІСТР ОБОРОНИ УКРАЇНИ ГЕНЕРАЛ АРМІЇ УКРАЇНИ СТЕПАН ПОЛТОРАК:

«МИ ГОТОВІ ЗАХИЩАТИ УКРАЇНУ»

Неухильне зміцнення обороноздатності України є гарантією будь-якої нашої перспективи. Кожна вкладена у безпеку країни гривня створює безцінний ресурс — час для ефективного розвитку, примноження економіки, формування моделі не лише незалежності політичної, ментальної, а й уможливлення нашої багатовимірної, стійкої самостійності. І це дуже непокоїть деяких наших сусідів, які не звикли до стрімкого дорослішання молодої держави. Збройні Сили України захищають не просто територію і громадян, вони — щит від чужорідного впливу й чергової спроби «братського поглинання». Ми неодноразово повставали супроти цього в минулому, але ці потуги повсякчас заливали морем української крові… Розпочата Києвом оборонна реформа — безпрецедентна за масштабом та амбіціями. Про те, яких успіхів на шляху до її впровадження вдалося досягнути і які проблеми та виклики іще варто здолати — наша розмова з Міністром оборони України генералом армії України Степаном Полтораком

Міністр оборони України генерал армії України Степан Полторак

14 ТИСЯЧ ОБСТРІЛІВ ЗА РІК У «ЗАМОРОЖЕНИХ» КОНФЛІКТАХ НЕ БУВАЄ

— Товаришу Міністре оборони України, як зараз правильно називати те, що відбувається на українському Сході? Це війна чи все-таки АТО?

— Уведення режиму антитерористичної операції 2014 року, на моє глибоке переконання, було єдиним правильним рішенням, що уможливило максимальну концентрацію наших сил і засобів, проведення заходів з приведення до бойового стану всіх силових структур. Це допомогло вистояти у перші дні — тоді, коли силові підрозділи не були готові до бойових дій. З часом Росія почала масово вводити свої угруповання: озброєння, техніку, регулярні війська, створивши два армійські корпуси — в Донецьку і Луганську. Керівництво ними здійснюють російські офіцери у збудований чіткій вертикалі управління. Ці корпуси увійшли до складу 8-ї загальновійськової російської армії. Саме про існування такої управлінської вертикалі свідчать останні події в Луганську, адже так званий 2-й армійський корпус не втручався в них.

Нині ситуація змінилася, і щодо неї потрібна нова законодавча база. У підготовленому законопроекті чітко зазначено: на окупованій частині Донеччини і Луганщини відбувається агресія Російської Федерації. До речі, значної відмінності між терористичними угрупованнями та збройними силами Росії я не бачу. Армія, яка підступно перетнула кордон іншої держави, здійснила агресію і є терористичним угрупованням. Точне юридичне визначення цих процесів має дати закон щодо реінтеграції окупованої частини Донбасу.

— Цей конфлікт — заморожений чи ні?

— Як можна говорити про «замороження», коли тільки цього року противник здійснив 14 тисяч обстрілів наших позицій та населених пунктів, загинуло 400 цивільних осіб!? Про це зарано говорити. Цей конфлікт перебуває в активній фазі. Бойові дії, зіткнення, обстріли відбуваються щодня.

— Який варіант розвитку конфлікту прийнятний для українських військових? До чого готуємося — до оборони чи наступу?

— Головне завдання — захистити територіальну цілісність держави і український народ. Нам потрібно, щоб російська сторона пішла з окупованих українських земель. А готуємося ми до того, щоб не повторити помилок 2014-го й далі створювати армію, здатну захищати наші кордони. На початку агресії на деяких напрямах у нас навіть не було жодного підрозділу, наприклад, на шляху від кордону до Києва. Зараз маємо достатню кількість сил і засобів як у районі АТО, так і на решті території, щоб реагувати на загрози з усіх імовірних напрямів. Сформовані нові частини уможливлюють адекватну відповідь. Основні загрози маємо практично по всьому кордону з Росією та Придністров'ям і, на жаль, на межі з анексованим Кримом. А на захопленому українському Сході формується інфраструктура російських збройних сил: створюються нові частини, з'єднання і навіть армії.

— І що з цим далі робити? Які варіанти відповіді?

— Треба нарощувати розбудову Збройних Сил, здатних відновити територіальну цілісність: підвищувати обороноздатність, закуповувати техніку, озброєння, осучаснювати систему підготовки, створювати інфраструктуру і загалом змінювати підходи. Те, що нам вдалося в попередні роки, допомогло зупинити ворога та забезпечити військо основними елементами, які визначають його боєздатність. Ми готові захищати Україну.

ШЛЯХОМ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ МОЖНА РЕАЛЬНО ПОКРАЩИТИ СТАН СПРАВ У ВІЙСЬКУ

— Чи задоволені ви станом розбудови контрактної армії?

— Про контрактну армію у незалежній Україні багато говорили. Хтось казав: це неможливо, а дехто запевняв, що це надто просто. Але тільки рішення останніх років дали практичний результат. Торік контракти на службу в Збройних Силах уклали майже 70 тисяч осіб, цьогоріч — 34 тисячі. Більшість з них мають бойовий досвід і потужну патріотичну мотивацію. Наразі наша армія у переважній більшості контрактна. Строковиків у ній приблизно 20 тисяч, і їх не залучають до виконання бойових завдань. Також готовий виконувати поставлені завдання й понад 100-тисячний корпус резервістів, з якими проводиться інтенсивне навчання у складі бригад. Це правильний шлях.

— А чи достатньою є зарплата військових, якою вона має бути в ідеалі? Зараз подейкують, що у військо почали йти заробітчани…

— У пунктах постійної дислокації наші військовослужбовці мінімально отримують щомісяця 7,5 тисячі гривень, на лінії зіткнення — 17,5 тисячі. І я не називав би таких людей заробітчанами. Це не ті гроші, які варті втраченого на службі здоров'я. Це свідомі патріоти, які вирішили захищати Україну. Заробітчани ж, це ті, які, навпаки, тікають від армії і від проблем. Переконаний, що військовослужбовець має отримувати стільки грошей, щоб, ризикуючи життям і здоров'ям на завданні, він не думав про побут сім'ї: чи вистачило дружині грошей на підготовку дітей до школи, чим нагодувати родину, сплатити комунальні платежі тощо. Нині грошове утримання військових не є достатнім.

— І яке тоді достатнє?

— У державі створюють антикорупційні структури, платня в яких становитиме 40–60 і більше тисяч гривень. Люди, які в окопах у холод та спеку воюють під кулями і снарядами, теж повинні отримувати достойну зарплату. Нам треба думати про тих, хто перебуває на фронті.

— А що в цьому сенсі відомству може дозволити бюджет?

— Запланований бюджет Міноборони попередньо становить приблизно 83,3 мільярда гривень, а наш бюджетний запит був у 143 мільярди. Звісно, можливості держави обмежені, але вважаю, що в нас є резерви. Навіть із такою сумою можна реально покращити стан справ у війську. Передусім шляхом раціонального використання державних коштів, прозорого проведення закупівель. Тобто ми спершу забезпечимо нагальні напрямки, які стосуються боєздатності, спроможності виконувати бойові операції в районі АТО. У бюджеті-2018 більшість ресурсу закладаємо на розвиток, тож вчасне його ухвалення нам дуже потрібне для правильного планування державного оборонного замовлення та закупівель на наступний рік. Пропорціональний розподіл такого ресурсу дасть можливість навіть із меншим кошторисом виконати поставлені перед нами завдання. Зокрема убезпечити бази, арсенали і склади, де накопичено сотні тисяч тонн боєприпасів. Головна небезпека в тім, що снаряди і ракети зберігаються на ґрунті. Буквально до кінця грудня ми приступимо до системного вирішення цієї проблеми. Плануємо будівництво підземних залізобетонних сховищ. Навіть за наявної системи охорони та оборони такий підхід гарантує надійне збереження цих кількасот тисяч тонн боєприпасів. Зокрема й у випадку відкритої збройної агресії та завдання авіаударів по таких базах. Загалом, за нашими підрахунками, на це потрібно витратити приблизно 10 мільярдів гривень. Це неможливо зробити за один рік. Тому ми розробили цільову програму і обрали об'єкти для першочергового облаштування. До речі, наслідки вибухів у Балаклеї та Калинівці не настільки катастрофічні, як дехто їх штучно роздмухує. По кожній надзвичайній події проведено комісійні перевірки, які виявили всі передумови, що призводять до таких ситуацій. Ми розібрались і притягнули до відповідальності винних посадових осіб. Зараз час змінювати саму філософію існування таких баз та арсеналів.

— Ваша думка щодо того, чи потрібні нині армії волонтери?

— З великою повагою ставлюся до волонтерів — людей, які разом із військовими поїхали з дому й почали працювати над тим, щоб дати Збройним Силам найнеобхідніше. На моє переконання, оскільки вони переважно прогресивні люди, зараз основне їхнє завдання — допомагати реформувати армію, контролювати процеси, які в ній відбуваються, робити її відкритою, генерувати нові ідеї й говорити правду. Майже щодня я з кимось із них зустрічаюся. Тиждень тому був на лінії зіткнення й скажу: зараз у війську є все необхідне для успішного виконання поставлених завдань. Зокрема продукти та одяг. Робота волонтерів переходить в інший формат якості: приміром, вони навчають бійців азам аеророзвідки.

Запланований бюджет Міноборони попередньо становить приблизно 83,3 мільярда гривень. Навіть із такою сумою можна реально покращити стан справ у війську

— А що є найскладнішим на посаді Міністра оборони?

— Моя робота, так, складна. Найважче читати повідомлення, які я отримую кожні 15 хвилин, про загиблих і поранених військових. Дуже важко дивитися в очі батькам, рідним полеглих. Близькі цих героїв розуміють, що саме відбувається. І вони знають: їхні рідні віддали життя не просто так. Зрозуміло, є емоційні люди, але мене особисто ніхто не звинувачував у загибелі військовослужбовців. Загалом Міністр оборони повинен розв'язувати стратегічні проблеми, відповідати за ті процеси, які відбуваються в Збройних Силах. Це виклики, які я отримав та прийняв трохи більше як три роки тому. І я маю впоратися й виконати завдання, що стоять переді мною.

ПРОБЛЕМА НЕ В НЕДОСКОНАЛОСТІ МІНСЬКИХ УГОД, А В ТІМ, ЩО РОСІЯ НЕ ХОЧЕ МИРУ В УКРАЇНІ

— Нині часто кажуть, що Мінські угоди перестали працювати…

— Знаєте, стиль Росії натепер такий: спершу вона десь у світі створює проблему, а потім прагне виступати миротворцем. Так само відбувається й в Україні. Те, що відбулося в Мінську, було життєво необхідним для наших Збройних Сил на той час. Не дай Боже перебувати на місці Президента в той час, коли він приймав там ці рішення, у тій непростій ситуації. Так, якістю виконання домовленостей я теж незадоволений. Але розраховувати хоч на щось, про що домовлялися з Росією, дуже важко. Суть проблеми не в тім, що мінський документ недосконалий, а в тім, що Росія не хоче миру в Україні. Вона прагне, щоб ми втрачали території та людей, економіку, і вона все для цього робить. Доцільно тиснути на Росію настільки сильно, аби таки забезпечити виконання нею взятих зобов'язань. І один із варіантів, щоб розпочати хоч якийсь діалог, — це розташування миротворчої місії ООН на всій території Донецької й Луганської областей. Саме про це я недавно доповідав під час конференції в канадському Ванкувері, у якій узяли участь 40 міністрів оборони. Там ми вели мову про умови роботи такої місії.

— Надання летальної зброї якось може підтиснути Росію?

— Не варто робити акцент, що Україні хтось обов'язково має надати летальну зброю або гроші, щоб ми почали захищатися. Хоча було б добре, якби її дали... Але нам потрібно спочатку використати власні можливості. А їх достатньо. І те, що відбувається в оборонно-промисловому комплексі, свідчить: потенціал у нас є. Просто треба трохи більше працювати, зокрема й над створенням нових протитанкових засобів. Так, у США вони кращі. Приміром, той же ПТРК «Джавелін». Але давайте врахуємо, скільки він коштує! Чи зможемо ми з уже згаданим мною обсягом бюджету обслуговувати ці зразки та навчати людей працювати на таких вартісних системах? Питання є. Отже, учимося розраховувати на свої можливості: укладати кошти й створювати сучасну техніку та озброєння. Тоді ми гарантовано будемо незалежною країною.

— Чи буде друга велика хвиля російської агресії?

— Дуже важко передбачити, про що думатиме Путін і як він діятиме. Але в будь-якому разі Україні треба готуватися й до такої загрози. Надзвичайно добре, що завдяки вживанню нами низки заходів реалізація певних наступальних планів уже залежить не тільки від Росії, а й від нас. Якщо раніше противник міг дійти до Києва без суттєвих утрат, то зараз це буде вже зовсім інша війна. Саме потужність наших Збройних Сил є стримувальним чинником подальшої агресії.

— Уже давно ЗМІ ведуть мову про «повзучий наступ», коли Збройні Сили України потихеньку займають нові села, повертають нашу територію…

— Тут маю повідомити: Україна жодного разу не порушила Мінських угод у частині якихось територіальних аспектів: ми дотримуємося обумовленої лінії розмежування. А стосовно тих ділянок місцевості, які вигідні у військовому плані для Збройних Сил і належать нам згідно з Мінським процесом, скажу, що в деяких напрямках ми справді маємо успіхи. І, зауважте, ми пересуваємося по своїй території, і там, за лінією розмежування, також наша земля…

НАШЕ ВІЙСЬКО МАЄ ЗДОБУТИ ПЕРЕВАГУ НА СУШІ, НА МОРІ, У ПОВІТРІ ТА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПОЛІ

— Доволі болючою темою для війська є небойові втрати. Яка на сьогодні існує динаміка цього явища?

— Буквально два тижні тому я проводив у міністерстві колегію, де стояло питання стану військової дисципліни, зокрема, обговорювали тему небойових утрат. Ця проблема існує в усіх арміях світу, особливо тих, що воюють, і тих, що реформуються. І в нас також вона є. Але, якщо порівняти з минулими роками, кількість таких утрат у нас зменшилася в п'ять разів. 2017-го в українському війську зафіксовано приблизно 90 фактів небойових утрат, тоді як раніше їх обраховували сотнями. Динаміка цього явища прогресивна, проте ще не все зробили командири, особливо в питанні відбору особового складу. Тут роботи дуже багато, хоча після того, як ми фактично перейшли на контрактну армію, кількість таких подій постійно зменшується. Але я часто чую, що, мовляв, багато військових, однак, пиячать... Зрозумійте, що на контракт набирають людей не з іншої планети, і коли наше суспільство позбудеться всіх тих, що полюбляють добряче випити горілочки, нам легше буде працювати з військовослужбовцями. Я вважаю, що покарання тут є крайнім заходом, варто працювати з людьми й відбирати у військо винятково вмотивованих. Принагідно зазначу, що давно підготовлено закон про військову поліцію в Україні, який неодноразово подавали на затвердження у Верховну Раду. Сподіваюся, його таки ухвалять. Ми на нього очікуємо, адже там чітко визначено порядок використання й повноваження військової поліції, зокрема реагування на правопорушення, які скоїли військовослужбовці. Тим часом військова служба правопорядку практично має дуже обмежені повноваження та можливості.

— Наскільки легше тим, хто вже пройшов пекло 2014–2015 років, далі воювати? Однозначно, що їм треба допомогти вийти зі стану втоми від війни...

— Важко всім, навіть досвідченим. Усім потрібна реабілітація, зокрема психологічна.

А щодо реабілітації військових зазначу, що в нас розроблено цільову програму з відкриття спеціалізованих психологічних центрів. І я прибічник того, щоб наші військові проходили таке відновлення разом із сім'ями. Адже часто від перевантажень, яких зазнає військовий, страждає і його родина. Приміром, до Нового року розпочнеться перший набір відпочивальників у Центрі медичної реабілітації та санаторного лікування «Тисовець» у Карпатах. І ми надаємо багато ресурсів для того, щоб постійно відкривати такі заклади.

— Якою бачите українську армію в найближчому майбутньому?

— Існує план набути до 2020-го всіх критеріїв, передбачених стандартами НАТО. Але ми маємо збудувати власну систему, адже навіть в Альянсі армії різних країн вирізняються власними помітними відмінностями й особливостями. Примітно, що після того, як їхні делегації побували в нас, силові структури тих держав запровадили багато змін. Я хочу, щоб ми збудували армію, яка має переваги на суші, на морі, у повітрі та в інформаційному полі. І такою армією українці пишатимуться ще більше. Звісно, хочеться, аби вона не воювала, щоб військо було настільки міцним, щоб його боялися й не бажали нападати на нас.

— Що робитимете, коли закінчиться війна?

— Працюватиму для того, аби вона ніколи знову не розпочалася…

Записав Геннадій КАРПЮК

БАТЬКО КОМАНДУЄ ПАГОРБІ, А СИН —

ПРО ОДИН ДЕНЬ СЛУЖБИ НА ВОПі ПОБЛИЗУ СЕЛИЩА ВОДЯНЕ

Широкине, Лебединське, Водяне, Павлопіль, Гнутове — назви цих населених пунктів уже добре відомі багатьом українцям, адже часто з'являються в оперативних зведеннях штабу АТО. На цій ділянці фронту тримає оборону недавно створена окрема мотопіхотна бригада. Більшість її бійців на фронті — з перших днів війни, воювали у складі добробатів та тербатів. Зараз ці батальйони сформували кістяк бригади, а вмотивовані, загартовані в боях воїни перетворили її на живий монолітний організм, що жорстко реагує на обстріли та провокації ворога…

…Позиції українських захисників поблизу селища Водяне, що неподалік Маріуполя. Тут — одна з найгарячіших точок на Сході України. Ворог регулярно обстрілює їх зі стрілецької зброї, РПГ, протитанкових гранатометів, мінометів калібру 82 та 120 мм, часто працюють БМП. Кілька тижнів тому на позиції наших захисників залітали «подарунки» калібру 152 мм, а місяць тому їх обстріляли ще й з «Градів».

На одному з ВОПів старшим є «Батя» — немолодий приземкуватий воїн міцної статури. Попри вік, він надзвичайно енергійний та комунікабельний. Зустрічає журналістів, як старих друзів: цікавиться, як доїхали, розпитує про службу, пропонує каву… Просимо показати позиції, розповісти про обстановку.

«Батя»

Син Богдан – «Бача»

Аби стримати просування окупантів, за одну ніч «Батя» випускав зі свого ПК по півтори тисячі набоїв

— Гаразд, — погоджується «Батя». — Зараз будемо йти лісосмугою. Ідіть слід у слід — розтяжки. Рухатись треба швидко, бо ділянка прострілюється…

Ідемо протоптаною через лісосмугу стежкою. Навколо — посічені осколками дерева, земля всіяна уламками боєприпасів та зрізаним великим калібром гіллям. Дорогою дізнаємось, що «Батя» родом з Вінниччини. І це для нього вже не перша війна. У 80-х роках минулого століття під час строкової воював у Афганістані. Чоловік визнає, що то була не його війна. Радянська пропаганда одурманила голову і змусила хтозна для чого воювати в чужій далекій країні. Зараз все по-іншому. Тут, на Сході нашої держави він чітко усвідомлює, що і кого обороняє. Разом зі старшим сином вони захищають свій народ, рідну землю, дружину-матір та двох меншеньких…

— Із перших днів війни слідкував по телевізору, як розгортаються події. Інколи бачив тих, котрі колись були мені бойовими побратимами в Афганістані. Я рвався на фронт. Хотів особисто «сказати» їм: «Куди ж ви, підлота, лізете? Кого підкорити хочете?..» Тож, владнавши домашні справи, подолавши бюрократичні перепони, на початку 2015-го за мобілізацією пішов служити у бердичівську артилерійську бригаду.

Чоловіка відразу відправили на фронт. Рік воював у складі самохідно-артилерійського дивізіону на «Гвоздиках». А коли у 2016-му настав час демобілізуватися, підписав контракт і прийшов служити до сина в новостворену бригаду.

— Відтоді служимо із сином Богданом в одному з'єднанні й в одному батальйоні поблизу населеного пункту Водяне. Я командую опорником на цьому пагорбі, а син — ось на тому, сусідньому. Він зараз на реабілітації після поранення. Отримав його 14 жовтня, в День захисника України та українського козацтва. Окупанти «вітали» нас вогнем із БМП, РПГ та великокаліберних кулеметів…

Бійці ніколи не сидять без діла: готуються відбивати атаки ворога, пораються на кухні

Тим часом заходимо на позиції. Командир ВОПу показує зрешечене перекриття, пошматовані мішки із землею та посічені колоди бліндажів. Розповідає, що того дня в них на позиції працювали спостерігачі.

— Гатили тоді добряче, трясця б їх вхопила. Довелося відповідати. А спостерігачі були, м'яко кажучи, налякані. Відтоді вони до нас — ні ногою. Під час цього вогневого протистояння Богдан і отримав поранення в руку. Хлопці швидко надали допомогу, зупинили кровотечу та евакували з ВОПу. У Дніпрі хірурги врятували руку, зробили кілька операцій і поставили 10 шпиць. Потім відправили додому на реабілітацію на півтора місяця. Син каже, що не може сидіти вдома без діла. Найближчим часом планує повернутися на передову…

Розмову перериває голос бійця з лісосмуги:

— «Батю», скільки можна байки травити, у мене все готово!

— Не перебивай, коли старші балакають! — гиркнув командир.

— Я що, даремно старався? Кава ж стигне! Пригостіть гостей, посьорбайте кави, хай вуха відпочинуть!

Командир запрошує пройти за ним до «літньої кухні».

— Кава у нас особливо запашна — львівська, з димком, зварена на дровах на свіжому повітрі.

Веде далі в лісосмугу. Там, замаскована серед гілля, зверху прикрита кронами дерев та маскувальними сітками, облаштована імпровізована солдатська кухня-їдальня просто неба.

— Ось тут у нас лаунж-зона. Правда, краєвидами не помилуєшся, все закрито сітками і гіллям, щоб безпілотники не засікли, — пояснює чоловік.

ОПОРНИКОМ НА ОДНОМУ НА СУСІДНЬОМУ

Ворог потроху «вирубує» лісосмугу великим калібром, викорчовує артилерією. Натомість з’являються ось такі «саджанці»

Попри холод та втому, воїни завжди усміхнені та готові до бою

Уламки ворожих боєприпасів, що прилітали на позицію, «Остання колекція»

У лаунж-зоні можна відпочити, попити кави та побавитися з цуценям...

На прибитих до дерев стелажах і полицях, змайстрованих зі старих ящиків для боєприпасів, акуратно складене різне кухонне приладдя, спеції та продукти. Поряд на тумбочці зберігаються до блиску начищені каструлі, казанки та сковорідки. За ними — чималий запас дров. Посередині ледь жевріє вогнище, на якому у величезному казані мліє борщ…

— У нас хлопці дуже охайні, руки в них ростуть звідки треба, тож намагаємось створити максимально комфортні умови. Поки можна — будемо готувати й їсти тут. А як випаде глибокий сніг — переїдемо під землю. Там у нас теж усе підготовлено.

Раптом ранкову ідилію порушують короткі черги. «Батя» командує всім переміститися до окопів. Іде на спостережний, там боєць доповідає, що окупант «працює» по сусідньому ВОПу. Командир дивиться в бінокль, без цензури висловлює невдоволення побаченим та передає прилад нам.

— Ось, бачите, лісосмугу? Агресори регулярно нас обстрілюють звідти. Зараз ті відморозки гатять по бійцях мого малого. Білої днини! А ввечері, як опускається туман, нечисленними групами намагаються підлізти ближче. У тумані побачити їх практично неможливо. Перед очима — біла завіса. Від тепловізора в таких умовах користі теж небагато. Доводиться тихенько сидіти і прислухатися до кожного шереху. І так уже більше тижня. Ніби знають, що командира поранено. На що сподіваються? Невже думають, що під натиском наші залишать позиції? Розмріялися! Там за старшого залишився тямущий хлопчина. Знає, як їм втерти носа. Хлопці хотіли поставити мінно-вибухове загородження, але ж не дозволяють. Цю ділянку постійно прострілюють…

«Батя» веде далі окопами завглибшки більше від людського зросту. Досвідчений вояка добре вжився в роль екскурсовода, показує господарство, місця відпочинку особового складу, лазню, кухню, бліндажі.

— Тут ще весною стояли морпіхи. Відтоді змінилася і обстановка, і самі ВОПи. Ми чудово розуміли, що під час нашої ротації окупанти намагатимуться вибити нас із вигідних позицій. Тож першим ділом закопалися ще глибше. Поробили додаткові бійниці, спостережні пости, вирили навіть підземний тунель. Він дуже допомагає у скрутні моменти втихомирювати цю погань.

«Батя» згадує, що перші два місяці були особливо сутужні — хлопці не спали по кілька діб. Переводить погляд на свій кулемет, посміхається, бережно бере до рук зброю.

— Я з цієї своєї машинки за одну ніч випускав по півтори тисячі набоїв. І приблизно по стільки ж вистрілювали інші хлопці. Та ми стримали просування окупантів вперед і дали їм добрячого прочухана.

Ворог регулярно обстрілює Водяне зі стрілецької зброї, РПГ, протитанкових гранатометів, мінометів калібру 82 та 120 мм, часто працює БМП. На ці позиції залітали навіть «подарунки» 152-мм калібру та з «Градів»

Після невдалих спроб ворог зрозумів, що здавати позиції українці не збираються. Відтоді намагається зруйнувати нашу лінію оборони, регулярно обстрілюючи з усього, що є в арсеналі. Гатять навіть 152-мм калібром чи з «Градів».

— Били по нас недавно із великокаліберних та РПГ. Просто білої днини. Ми, звичайно ж, дали відповідь. І тут прилітає просто в точку, звідки я вів вогонь. Жахнуло добряче, аж бліндаж засипало. Пам’ятаю, як лежу, весь засипаний землею, трісками деревини, і підвестися не можу. Відчуваю — ніби цілий, руки-ноги на місці, але голова страшенно болить і йде обертом. «Отже, контузія», — думаю… Підбігли побратими, витягли та доправили до шпиталю. Там прокапали, і за кілька тижнів повернувся до своїх. А місяць тому по нас «тренувалися» російські біатлоністки. Звідки ми це знаємо? Радіоперехоплення, розвідка та й сепарські телеканали «вєщалі». Перед ними приїжджали на стажування російські курсанти-артилеристи… У нас тут не знудишся!

Командир веде статистику влучань. Каже, що деякі бійниці добре пристріляні ворогом, тож час від часу зазнають руйнувань від ворожих мін. Як доказ демонструє вирви у бруствері, пошматовані мішки з глиною та застряглі у дерев’яному перекритті осколки.

— Ми не користуємося ними за прямим призначенням — надто небезпечно для життя. А щоб «приміщення» не порожніли, зберігаємо там дрова, будматеріали, деякі продукти та речі.

Тим часом стрілянина стихла. «Батя» запрошує нас на борщ. За обідом дозволяє собі помріяти, як після перемоги бавитиме онуків, ходитиме з ними на риболовлю та по гриби. Сміється, що залишилося тільки сина вмовити одружитися.

— Богдану подобається армія. Хоче спочатку зробити кар’єру офіцера, а вже потім і до шлюбу. Переконую, що одне другому не завада. Він каже, що не хоче засмучувати старого, тож після війни обіцяє подумати.

Олександр ОЛЕХНОВИЧ

На спостережному посту взводного опорного пункту треба бути завжди готовим зустріти ворога. Тим більше, коли його позиції всього за 50-100 метрів

Розвідники оглядають місця ймовірних маршрутів пересування ворожих ДРГ

ПОЗИЦІЯ «СКАБКА» МІЦНО ТРИМАЄТЬСЯ В ГЛИБИНІ БОЙОВИХ ПОРЯДКІВ ОКУПАНТІВ

ТУТ ДО ВОРОГА ЛИШЕ 50–100 МЕТРІВ

— Ну що, готові? — запитує провідник на ім'я Олег, небагатослівний боєць міцної статури в білому маскувальному костюмі.

— Так, готові, — бадьоро відповідаємо, намагаючись приховати хвилювання, яке мимоволі охопило в передчутті майбутнього виходу на одну з крайніх позицій на нашій передовій.

— Пересуваємося слід у слід, дистанція три-чотири метри. Не палити, ліхтариками не світити, не розмовляти, мобільні телефони вимкнути, — дає настанови Олег, після чого рушаємо.

Нас супроводжують троє розвідників підрозділу, який тримає оборону в районі Авдіївки. Хлопці всі досвідчені. За плечима трирічний бойовий досвід. Один рухається попереду, другий замикає нашу нечисленну групу. Третього не видно, але він десь поруч. Зв'язок із ним підтримує старший групи сержант Михайло. Яким чином він це робить, залишається загадкою. Але за тими несподіваними зупинками, змінами темпу і напряму руху ми розуміємо, що сигнали розвідника своєчасно доходять до старшого групи.

Залишився позаду крайній блокпост, і вузька стежка завела у густий чагарник. Далі шлях лежить лісом, покритим глибоким шаром снігу. Судячи з того, як упевнено рухається наш провідник, дорогу він знає добре і чудово орієнтується серед практично однакового лісового пейзажу.

Перші сутінки вже накривали землю, незвична тиша тільки створювала ілюзію умиротворення. Насправді ж — насторожувала. Адже ми йшли практично вздовж лінії оборони супротивника. Від найближчих позицій окупантів нас відокремлювали 50–100 метрів. Сліди війни були помітні всюди, починаючи від зрізаних осколками снарядів дерев до глибоких вирв і напівзасипаних землею траншей.

Ось пройшли місце, де майже рік тому героїчно загинув заступник командира батальйону 72-ї бригади 23-річний капітан Андрій Кизило. Його підрозділ зайняв тоді стратегічно важливу позицію російських найманців «Алмаз-1» і зумів утримати її до підходу основних сил. Тоді артилерія і танки загарбників протягом восьми годин безперервно обстрілювали наших солдатів, намагаючись повернути втрачені позиції. Командир особисто підбив з протитанкового гранатомета російський Т-72.

Нещодавно бійцям вдалося буквально вклинитися між двома опорними пунктами російських загарбників. І назва вже українського опорника «Скабка» найбільш точно відображає його значення

Зараз тут стоять десантники. Вони не тільки добре укріпили цю ділянку оборони, але і значно поліпшили своє тактичне положення. Якщо раніше смуга оборони проходила досить рівно на незначній відстані від ворога, то завдяки вмілому маневруванню нещодавно бійцям вдалося буквально вклинитися між двома опорними пунктами російських загарбників та облаштуватися на їхніх флангах. Невипадково нова позиція отримала дуже символічну назву — «Скабка».

— Ця назва найбільш точно відображає значення нашого опорника. Він немов скабка в тілі окупантів, — говорить командир ВОПа лейтенант Максим. — За будь-якої спроби поворушитися вштрикується своїм вістрям в їхнє тіло, сковує сили ворога і заважає вільно пересуватися майже в зоні відповідальності підрозділів найманців.

— Всупереч традиційній тактиці зайшли туди білої днини, — розповідає учасник операції сержант Олександр Н. Ворог після ночі знизив пильність. Судячи з усього, на постах у них залишилося мало людей. Дехто відпочивав, решта не надто уважно дивилися в наш бік, коротше, вони нас прогавили. Тому ми відразу почали обладнувати позицію. Тільки увечері загарбники зрозуміли, що трапилося. Їхня спроба відкинути нас на попередні рубежі виявилася марною. Вдячні за допомогу сусідам, які тримають оборону праворуч і ліворуч. Після невдалої атаки ворог деякий час не наважувався на активні дії. Потім здійснив другу спробу. Потай обладнав поруч із нами спостережний пункт, посадив у лісі кулеметника, гранатометника і снайпера та вирішив влаштувати засідку. Проте наші розвідники спрацювали на випередження. Під час чергового огляду місцевості виявили їхнє місце розташування і передали координати у штаб. Увечері по цій ділянці було завдано вогневого ураження. Отже, спостережний пост окупантів загальними зусиллями було знешкоджено. Зараз на тому місці лише кілька вирв та потрощений вітровал.

— Ми добре вивчили противника, — зазначає розвідник лейтенант Максим. — Причому не тільки його систему оборони, а й характер дій. Війна нас навчила, що не можна недооцінювати ворога. На тій стороні сидять не шахтарі, а добре навчені найманці й кадрові військові РФ. Зменшення кількості обстрілів зовсім не означає, що ворог відмовився від своїх загарбницьких намірів. Вони вже рідко ведуть хаотичні обстріли. Їхня тактика дещо змінилася. Спочатку відкривають провокаційний неприцільний вогонь, намагаючись виявити наші вогневі точки. Якщо ми відповідаємо, б'ють уже з більш важкого озброєння і прицільно. Цю схему окупантів ми швидко осягнули. Тепер діємо за планом, який не дає їм можливості виявити нашу систему вогню і оборони. Здобута нами інформація — це збережені життя солдатів і завдання максимального ураження ворогові. Деколи наші дії нестандартні, але прораховані до дрібниць. Навіть заздалегідь підготовлена операція може піти зовсім не так, як планувалося. Тому на цей випадок у розвідників завжди має бути план «Б» і навіть «В».

Олександр КІНДСФАТЕР

ОДИН ОСКОЛОК ПРОШИВ ТАЗ, ДРУГИЙ ЗАСТРЯГ У РУЦІ, ТРЕТІЙ ВЛУЧИВ У ЧОЛО

ПІСЛЯ СКЛАДНОГО ПОРАНЕННЯ ПІД АВДІЇВКОЮ СЕРГІЙ ШІСТЬ МІСЯЦІВ ПРОВІВ У ГОСПІТАЛІ І ДУМАВ, ЩО З АРМІЄЮ ПОПРОЩАЄТЬСЯ… ПРОТЕ ЗГОДОМ ВІН ПІДПИСАВ НОВИЙ КОНТРАКТ ЗІ ЗБРОЙНИМИ СИЛАМИ. ВІДТОДІ СЕРГІЙ ЗНОВУ НА ПЕРЕДОВІЙ, ТІЛЬКИ ТЕПЕР УЖЕ НА ПРИМОРСЬКОМУ НАПРЯМКУ

Сергій із позивним «Псих»

Вечір поблизу Водяного. Горло дере їдкий дим, посічені осколками дерева — як доказ того, що минулої ночі тут було гаряче. Двоє бійців стоять на чатах. До ворога рукою подати — три сотні метрів. Тут усі готові до будь-якого розвитку подій, бо звикли до появи мін і диверсантів.

— Наче тихо, — констатував Сергій із дивним позивним «Псих», поглянувши у тепловізор. — Як дістав той густий туман, нічого не видно.

— Я не тільки ворога, я й тебе не надто добре бачу, — погоджується побратим.

Погода і справді є вкрай несприятлива. Ворог часто використовує туман для диверсій та атак, тож бійці максимально зосереджені.

— Давай ще раз у «теплак» глянемо, — каже Сергій буквально за дві хвилини. — Та-а-ак… Що тут у нас?

— Бачу! — вигукує товариш. — Шестеро! Зовсім близько! Троє попід лісосмугою, троє ближче до стовпів!

Армійцям не вперше діяти в такій ситуації. Підпустивши ворога поближче, бійці відкривають вогонь. Результат — два — «200-х», чотири — «300-х». Кажуть, що якби буквально на дві хвилини пізніше подивились у тепловізор, могло бути запізно.

Здається, все стихло, можна випростатися на повний зріст і видихнути... Але ж ні — ворог починає гатити із великокаліберного кулемета просто по позиції. Одна з куль пролітає у кількох сантиметрах від голови Сергія. Товаришу пощастило менше — йому влучило в руку. «Псих» швиденько перев'язує його — і знову в бій. Побратим зціплює зуби від болю, але твердо вирішує залишатися на позиції. За деякий час чергову атаку відбито. Коли буде ще одна, хтозна. Може, вночі. Може, завтра вранці. Спрогнозувати важко.

— У тебе жодної подряпини? Ну точно в сорочці народився! — каже побратим, коли стало спокійно.

— Швидше, не в сорочці, а в бронежилеті, — віджартовується «Псих». — Мене вже стільки разів могли зачепити. Та, напевно, я ще не все зробив у цьому житті.

На рахунку підрозділу Сергія — це вже третя знищена група ДРГ за останні три місяці. Кілька тижнів тому ворог наблизився на рекордні тридцять метрів. Але нічого, впоралися. «Психу» — тільки 25. На позиції він наймолодший, але найдосвідченіший фронтовик — із 2015-го. Тож нерідко за порадою до бійця звертаються й удвічі старші за віком побратими.

У військкомат по повістку молодий чоловік йшов наввипередки з батьком, який воював ще в Афганістані, довго лікувався після складної контузії і сподівався забути про фронтові будні, як про страшний сон. Попри це вирішив йти захищати країну, бо бойовий досвід уже має.

Сергій на той час успішно працював за кордоном, та, почувши про плани батька, першим же автобусом приїхав додому. І одразу — до військкомату. Там батько з сином і зустрілися.

— Може, тобі вже досить? — намагався відмовити тата Сергій, але дуже швидко зрозумів, що сперечатися марно.

— А тобі ж лише 23, все життя попереду. Та й негарно бігти поперед батька в пекло! — у досвідченого «афганця» були свої аргументи…

Так їх і мобілізували в один день, в одну десантну бригаду. А батько ще й став командиром відділення, в якому служив син. Сергій невдоволено буркнув, що тато ще й на фронті «виховувати» буде. А суворий батько у відповідь зазначив, що дуже пишається своїм сином.

— Тато виявився найстаршим на позиції, а я — наймолодшим, — розповідає Сергій. — Він з дитинства вчив мене влучно стріляти. Тож коли на полігоні були змагання зі стрільби, я посів заслужене друге місце. Першим, звісно, поступився старшому — батьку. У нього із п'яти пострілів — усі «десятки». У мене деякі — ближче до «дев'ятки». Та це було на полігоні, з часом я догнав батька у майстерності, а на війні вміння влучно стріляти є одним із найважливіших. За спеціальністю я кулеметник, але доводилось і за птуриста бути, і за снайпера… Навіть дорогу снайперську оптику з часом собі придбав. Пам'ятаю, як біля «промки» зав'язався бій, виїхала ворожа «беха» і почала прицільно нас обстрілювати. Командир закричав: «Птурист! Птурист!» У мене — перша бойова стрільба, але хвилювання чомусь було відсутнє. Випустив ракету! Потім другу! Вже пізніше розвідка передала, що ворожу машину ми знищили, за що й отримали передбачену грошову винагороду.

Хлопець чесно зізнається, що до війни готовим не був. Це зрозумів, коли в нього на руках помер від ран товариш.

> *Уламок, який потрапив Сергію в таз, зачепив нерв. Після того боєць півроку не міг ходити. А зараз вже бігає так, що спробуй догнати*

— Пам'ятаю, під Авдіївкою був важкий бій, протягом шести годин нас обстрілювали з «Градів». Земля, техніка — усе було охоплене суцільним двометровим вогнем. Побачив, як поряд лягла міна, але чомусь не розірвалась. А інша трохи далі рвонула. Мабуть, тепер я завжди лягатиму на землю під час святкового салюту. Втрат було дуже багато. Мені довелося пробивати важкопораненому товаришу легені, аби той почав дихати. Ми пізно його побачили, стан бійця був критичним. Я намагався усе робити максимально швидко і чітко, але хлопець помер у мене на руках… Щодня ми з ним снідали, обідали, вечеряли, ділилися планами… А тут він загинув, а я не зміг його прикрити. Та з часом я просто почав звикати до смерті. На жаль, за кілька місяців важко поранило й батька. І хоча він знову рвався з госпіталю на фронт, поранення виявилося надто серйозним.

Пригадує Сергій і бій, який надовго прикував його до лікарняного ліжка. Тоді його вибуховою хвилею скинуло з БМП, він відлетів просто в «Урал», пошкодив спину. А коли трохи прийшов до тями, прилетіла 120-мм міна і розірвалася за кілька метрів. Один осколок прошив таз, другий застряг у руці, третій влучив у чоло...

— Кров'ю залило очі, я абсолютно нічого не бачив, — розповідає хлопець. — Спробував встати і бігти в укриття, метрів сто навіть спромігся подолати, але потім упав і — все. Більше встати я не міг. Хлопці відтягли в укриття. Потім виявилося, що осколок, який влучив у таз, зачепив нерв. То я після того півроку ходити й не міг. Морально було дуже складно, навіть думки про суїцид виникали. Бо мені лише 24 роки, а я вже не ходжу... Кому я такий потрібний? Допомогла кохана дівчина, кожного дня переконувала мене, що все вийде. І поступово почав підійматися, спочатку з допомогою поперечин, потім самостійно, пізніше зробив перші кроки. Окрім наших лікарів, мене консультували ще й канадські. Чесно кажучи, довго не вірив, що зможу знов ходити, а зараз уже так бігаю, що спробуй догнати.

Після шести місяців, проведених у госпіталі, Сергій твердо вирішив, що з армією попрощається. Але побачив зведення штабу АТО про обстріли і втрати, розізлився на колишніх друзів, які сприймають їх, як прогноз погоди, бо їх оминули повістки, мобілізації, і підписав контракт зі Збройними Силами. Відтоді Сергій знову на передовій, тільки тепер вже на Приморському напрямку.

Ми спілкуємось протягом кількох годин. І нібито на підтвердження слів Сергія постійно чути постріли. Та здається, їх вже давно ніхто не боїться. Тихенько, щоб не розбудити тих, хто спить, Сергій розповідає про фронт: про ворожі позиції, зброю, підступний туман. І тільки один раз за розмову зізнається: «Втомився…»

Анастасія ОЛЕХНОВИЧ

ЯК ВОЮВАВ ПОЛКОВНИК МІШАНЧУК

ЗАСТУПНИК КОМАНДИРА ОДНІЄЇ З БРИГАД РОЗПОВІДАЄ ПРО ОБСТРІЛИ З РОСІЙСЬКОЇ ТЕРИТОРІЇ, БОЇ ЗА ДЕБАЛЬЦЕВЕ ТА ОБОРОНУ МАР'ЇНКИ

Полковник Анатолій Мішанчук зустрічає мене біля свого штабного кунга. За три роки війни, що я його знаю, він майже не змінився — такий же кремезний, спокійний. Тільки зморшок біля очей та сивини побільшало. Ми познайомилися, коли йшли бої поблизу Волновахи

…Коли почалася війна, він обіймав посаду командира батальйону. Влітку сформував БТГр і в липні 2014 року вийшов у район Амбросіївки, отримавши наказ наступати в напрямку Маринівки для перекриття державного кордону. Потім скоректували рух на славнозвісну висоту «Браво».

То були важкі два тижні: безперервні обстріли, по командному пункту 79-ки гатила артилерія з території Росії. Однієї ночі нарахували 12 пакетів «Градів». На щастя, втрати були здебільшого «300-ми». Вивезти поранених до своїх по території України можливості не мали, тоді Анатолій Мішанчук прийняв алогічне, на перший погляд, рішення. Оскільки російські прикордонники заперечували всі факти агресії і навіть йшли на контакт, то поранених вивозили… через територію Росії і передавали нашим медикам на пункті пропуску «Успенка».

Так, під постійними обстрілами минуло ще три тижні. Як пригадує сам Мішанчук, навіть почуття страху або самозбереження кудись зникло. Деякі молоді солдати 19–20 років казали, що, мабуть, простіше застрелитись, аніж витримувати такі обстріли. Переважна більшість була із сільської місцевості, найстаршому контрактнику — 29 років. Тоді командиру доводилось їм нагадувати, що вдома чекають сім'ї, що життя тільки починається і що насправді вони його ще й не бачили.

Одного разу снаряд влучив у бліндаж, де перебував Мішанчук і два його бійці. Перекриття не пробив, але всіх, хто був усередині, добряче трясонуло. Анатолій почув доповідь про початок атаки, скомандував: «До зброї!», але побачив скляні очі солдатів і зрозумів, що діла не буде, а кричати — немає сенсу. Тоді він кинув одному з бійців цинк: «Відкривай. Ти чуєш мене? Бери ключ, відкривай цинк». «А ти, — звернувся до другого бійця, — бери патрони, заряджай магазини». За деякий час солдати отямились. Атаку противника з боку Маринівки було відбито. Тоді ж на позицію вискочила БМП-2. В останній момент встигли побачити, що наша — з 30-ї бригади. Всередині був майже непритомний механік-водій, а в башті — загиблий офіцер — куля з великокаліберного танкового кулемета пробила броню і влучила в голову…

Так і тримали оборону 70 піхотинців і близько півсотні десантників із прикордонниками, озброєні лише стрілецькою зброєю за підтримки мінометної батареї, БМП-2 та БТР-80. Протрималися до початку серпня, доки не підійшли російські танки. Працювали ворожі танкісти грамотно. На ділянці оборони у три кілометри вискакували два танки, робили тричотири постріли, відступали і десь за годину-дві знову з'являлися на іншій ділянці, продовжуючи вимотувати знесилених наших бійців.

Вибухом танкового снаряда офіцера відкинуло метрів на п'ятнадцять, а осколком вирвало шмат м'язів з правої руки та контузило

Одного ранку, ще затемна, почувся гуркіт двигунів. Анатолій Мішанчук вийшов на спостережний пункт, встиг підняти бінокль і одразу побачив спалах танкового пострілу. Схопивши двох прикордонників за одяг, штовхнув їх у траншею. Сам не встиг. Вибухом його відкинуло метрів на п'ятнадцять, а осколком вирвало шмат м'язів з правої руки та контузило. Як заповз у бліндаж — не пам'ятає. Там його підхопили оглушені вибухом солдати. Один із бійців лежав на животі, кричав, що ноги відірвало. Анатолій ще встиг переконати його, що ноги на місці, й тут відчув, що «пливе». Як крізь вату, почув слова якогось із солдатів: «Товаришу підполковнику, у вас рука у крові… Ви чуєте мене, командире?»

Водою з баклажки обмили рану, вкололи знеболювальне, медик підбіг, поставив крапельницю. Його вивезли таким же чином, як й інших, — через територію Росії, а потім доправили до шпиталю. Руку вдалося врятувати, зшили розірвані м'язи, сухожилля. На початку вересня він уже знову був у строю і почав формувати нову БТГр.

З початку жовтня 2014 року офіцер знову завів свій підрозділ у район АТО, де зайняв оборону на ділянці від Волновахи до Мар'їнки. Постійні бої, але цього разу було дещо легше — класична оборона, коли зрозуміло, де свої, а де ворог. Характерною рисою тих боїв, як пригадує Анатолій, були «залікові» атаки з боку росіян або їхніх поп лічників. Виглядало це таким чином: атака, спроба захопити ту чи іншу позицію, отримання відсічі від наших бійців і відхід. Потім в ефірі лунало: «Втрати ворога — 2 чи 3 «200-х», декілька «300-х».

Важливою частиною роботи стало налагодження стосунків із місцевими мешканцями. Спочатку вони ставилися до українських вояків дещо насторожено, але коли побачили, що військові діляться із місцевими хлібом, що жодних інцидентів не допускають, то пройнялися довірою.

Полковник Анатолій Мішанчук

Під час зимових боїв за Дебальцеве батальйон Мішанчука, підсилений технікою, розпочав наступ на Оленівку. Її було звільнено, але закріпитися не вдалося. Частину сил російських окупантів, що призначалися для блокування «дебальцівського коридору», було відтягнуто на відсіч цього наступу. Таким чином, натиск на тій ділянці був дещо ослаблений. Зараз важко сказати, скільки життів було врятовано завдяки цьому удару!

У травні 2015 року підполковника Анатолія Мішанчука було призначено заступником командира бригади. А невдовзі відбулася блискавична оборонна операція під Мар'їнкою. 2-й батальйон тримав оборону, маневрував. Тим часом артилерія за наказом комбрига почала відпрацювання другого ешелону оборони противника. Сам Мішанчук тоді керував мобільним резервом. З усмішкою пригадує, як заступник комбрига з виховної роботи після того, як стало зрозуміло, що наступ відбито, почав телефонувати в лікарні та морги на непідконтрольній території. Потім вибіг із бліндажа і закричав: «Командире, вони своїх «200-х» на танках підвозять, скидають біля лікарень!» Тоді комбриг уперше за той довгий день посміхнувся: «Все, допрацьовуємо. Ми їх з'їдаємо!». Залишки загарбників спробували закріпитись у будівлі поліції, але танкісти їх знищили прямою наводкою з гармати.

Літо 2015 року пройшло відносно тихо. 1 серпня Анатолій Мішанчук став полковником. Після недовгої ротації підрозділи бригади вийшли на ділянку під Луганськ, зайнявши оборону вздовж Сіверського Донця і кордону з Росією. Весь час доводилося відпрацьовувати протитанкові заходи, проводили навчання екіпажів БМП на подолання водних перешкод — одним словом, тримали особовий склад у тонусі.

Олександр ШУЛЬМАН

З ПОНІВЕЧЕНОЮ ОСКОЛКАМИ ГРАНАТИ І КУЛЕЮ РУКОЮ СПЕЦПРИЗНАЧЕНЕЦЬ ПРОДОВЖУВАВ БІЙ

На початку червня 2014 року Вадим Царенко у складі підрозділу виконував завдання поблизу Маринівки. Під час зачистки одного з районів від ворога наші військові потрапили в засідку

— Усе сталося несподівано… Ми їхали на двох БТРах і раптом з лісосмуги по нас почали стріляти снайпери. Згодом запрацювали великокаліберні кулемети і гранатомети, — згадує Царенко. — Нас було 46 бійців, а з боку противника — засідка на цілу колону. Ми відкрили вогонь у відповідь…

Невдовзі Вадим відчув удар у лікоть, але не надав цьому значення і продовжував стріляти по противнику. У вирі бою заступник командира батальйону майор Юрій Коваленко підповз до нього, адже побачив, що той весь закривавлений. Лише тоді Царенко побачив, що в лікоть йому увійшов осколок від гранати, а трохи вище влучила куля. З-під засуканого рукава стирчала оголена кістка. Замкомбата швидко вколов знеболювальне і наклав пов'язку. Офіцер взяв магазини пораненого і продовжив вести бій, прикриваючи підлеглого, якого один з побратимів вже виводив з-під обстрілу. Вадима посадили у вертоліт.

У польовому шпиталі хлопцю прочистили рану, наклали гіпс. Наступного дня відправили до Дніпра, а звідти до Одеси, де прооперували.

Лише згодом Вадим дізнався, що в тому бою було поранено п'ятьох його побратимів і, на превеликий жаль, один товариш загинув від кулі снайпера. Бойовики ж зазнали значно більших втрат — наші військові розгромили їхню засідку вщент.

Вадим Царенко

Згодом Вадим дізнався ще одну сумну звістку: в липні під час мінометного обстрілу загинув його рятівник майор Юрій Коваленко. Тоді боєць твердо вирішив служити у війську за будь-яких обставин, повернутися до своїх побратимів і продовжувати справу тих, хто віддав життя за Батьківщину. За кілька місяців він повернувся до свого полку спеціального призначення, правда, вже у ремонтний взвод. За весь цей час він неодноразово бував у районі АТО, брав участь у різноманітних операціях. За сумлінну службу і бойові звитяги Вадима Царенка нагороджено орденом «За мужність» III ступеня.

Наталія ЗАДВЕРНЯК

«КОЛИ ЩОДНЯ ДИВИЛИСЯ В ОБЛИЧЧЯ СМЕРТІ, ОСТАННЯ ДОБА В ДАПі БУЛА НАЙВАЖЧОЮ»

6 ЖОВТНЯ 2014 РОКУ ЛЕЙТЕНАНТУ КИРИЛУ НЕДРІ ВРУЧИЛИ ОРДЕН БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ІІІ СТУПЕНЯ ТА НАГОРОДНУ ЗБРОЮ, А У ВЕРЕСНІ 2017-го В ЗАПОРІЖЖІ — ОРДЕН «НАРОДНИЙ ГЕРОЙ УКРАЇНИ»

«Те, що я взяв до рук зброю і став на захист Вітчизни, мабуть, генетично обумовлено. Мій рід тісно пов'язаний з військовою службою та бойовими діями. Один прадід воював у царській армії в Першу світову і закінчив її повним кавалером найвищої солдатської нагороди. Другий прадід боровся проти радянської влади у плавнях Великого Лугу. Його репресували. Один дід був в'язнем концентраційного табору Бухенвальд. Другий — пройшов від Сталінграда до Берліна під час Другої світової війни проти фашистських загарбників. Дядько по матері — прикордонник, по батьку — офіцер-спецпризначенець, який пройшов горнило афганської війни. З дитинства я мріяв вступити до військово-морського училища. Утім мене не підтримали батьки. Проте згодом закінчив військову кафедру і, склавши присягу, вдягнув військовий однострій з офіцерськими погонами

Кирило Недря

Під час подій у Криму мені подзвонили з військового комісаріату з метою перевірки даних, а з оголошенням першої мобілізації я вже отримав повістку. Це було 1 квітня, але виявилося, що то не жарт. Наступного дня прибув до 93-ї бригади на посаду заступника командира роти по роботі з особовим складом. Місяць підготовки на полігоні, і вже у травні 2014 року ми були в районі проведення антитерористичної операції.

У Добропіллі довелося командувати ВОПами. Тоді бригада перебувала в постійній готовності до бою. Вже за декілька днів стався перший напад на один з наших блокпостів і були загиблі. Саме у напрямку цього населеного пункту було здійснено перший залп з ворожої РСЗВ БМ-21 «Град». Один снаряд влучив у блокпост, але не розірвався, а решта перелетіли і накрили овочебазу. Проте тоді наші розвідники добре попрацювали, тож російським найманцям довелося не відступити, а буквально тікати. Вони залишили цей «Град», і тепер він є елементом експозиції біля Музею історії України у Другій світовій війні.

Наша рота утримувала, а потім брала участь у штурмі Карлівки. Це стратегічний населений пункт, розташований за водною перешкодою, що відкривав прямий шлях на Донецьк. Окрім того, нам ще й доводилося відтягувати на себе сили супротивника з-під Слов'янська. Але ми впоралися.

Ще одним з випробувань для нас стало налагодження побуту. Але й досі, коли чую, що чогось немає, не вистачає чи не дали, мене то обурює. Ну немає під час війни пересувних ресторанів! А 2014-го з усім було скрутно. Безумовно, було важко, але пережити можна. А от здолати страх — ні. Не той, який називають тваринним і пов'язують з інстинктом виживання. Я про інший страх. Не за себе і своє життя, а за життя і здоров'я побратимів…

Про бої можна сказати короткою фразою мого друга і побратима Дмитра Кащенка: «Я працюю по цілі… Ціль працює по мені…» У цих словах і є суть бою: ти — лише ціль, і такою ж ціллю є для тебе хтось. Найважливіше, аби ті, хто з тобою поруч, залишалися вірними до кінця. І з цим мені пощастило.

Найбільш важким для нас виявилося визволення Авдіївки. Наша група штурмувала місто фактично «в лоб». До складу входило 56 бійців на БМП-2 та трьох танках. А попереду — невідомість… Ми знали лише, що там знаходиться декілька сотень російських загарбників. Той бій і зараз у мене перед очима... А далі була служба під Ясинуватою і пекельні дні біля донецькому аеропорту…

У донецькому аеропорту ми пробули з 4 серпня по 4 жовтня. Постійно тривали бої. Артилерія, танки, піхота, ДРГ, снайпери… І це в такій каруселі і хитросплетіннях, що важко навіть пригадати. Крім того, ДАП — автономний комплекс із величезною територією і кількістю будівель, а людей, що захищали його, було надто мало. До того, як ми увійшли в будівлю, 72-га бригада і 3-й полк спецпризначення створили систему оборони, працювала артилерія, яка не дозволяла ворогові наближатися. Коли бої там тільки починалися, російські найманці берегли будівлю, мабуть, хотіли загарбати неушкодженою. Та згодом втратили таку надію і почали масовано крити з арти.

При постійними обстрілами, коли щодня дивилися в обличчя смерті, певними місточками, які з'єднували нас із реальністю, були своєрідні обереги: в когось — іграшка з дому, в когось — ложка. У мене таким оберегом був натільний хрестик. А в підрозділу загалом — БМП «Акула». Це й досі одна з найвідоміших бойових машин у бригаді. Її номер 356. Вона єдина вціліла в ДАПі і служить дотепер.

Нерідко мене запитують, який день тоді був найважчий. Для мене особисто то була остання доба, коли вже знав, що будемо виходити на ротацію. Провів її з годинником у руках, вдивляючись у секундну стрілку. «Аби всі лишилися живі», — в унісон з нею крутилося в моїй, мов налитій свинцем, голові. Почувався тоді зле, бо за декілька днів до ротації отримав важку контузію. Майже поруч зі мною розірвалася 120-мм міна. Пощастило. Якимось дивом осколки мене обминули, але я пролетів метрів з 15. Мимоволі у такі миті починаєш вірити в обереги. Схоже, мій мене врятував.

«Майже поруч зі мною розірвалася 120-мм міна. Пощастило. Якимось дивом осколки мене обминули, але я пролетів метрів з п'ятнадцять»

Коли прийшов до тями, медик сказав, що мені необхідна евакуація. Але я відмовився. Тож у день, коли ми виходили з аеропорту, я був зі своїми бійцями. Він і був найважчим, той завершальний день...

Демобілізувавшись, вирішив повернутися до роботи в університеті внутрішніх справ. Коли у Дніпрі почали формувати патрульну поліцію, став інструктором з психологічної підготовки. Так маю можливість втілювати практичний досвід у своїй роботі. Працюю як з тими, хто проходить початкову підготовку, так і з діючими співробітниками на підвищення кваліфікації.

Коли дізнався, що отримаю орден «Народний Герой України», відчув надзвичайну гордість за нас. Свідомо кажу "за нас", адже це не лише моя особиста нагорода. Це нагорода всього мого особового складу. Офіцер без бійців — ніхто і ніщо. Я знаю, що мої хлопці робили, тому впевнений — вони достойні будь-яких нагород. Якось у розмові кавалер ордена «Народний Герой України» «Редут» (полковник-спецпризначенець, який командував обороною ДАПу) сказав, що герой — це не той, хто вдало виконав завдання, а той, хто повернувся живим, аби виконати ще важчі. Так от, мої бійці це робили регулярно...»

Записала Наталія ЗАДВЕРНЯК

«БАТЯ» — ДУША ПІДРОЗДІЛУ

На позиції, що розташована неподалік злітної смуги донецького аеропорту, солдата з позивним «Батя» знають майже всі військовослужбовці. Це саме той випадок, коли зовнішній вигляд людини повністю відображає його внутрішній стан, характер та звички. Вже його щира усмішка багато чого варта, а чіпкий сміх та нескінченні жарти немов підтверджують те, що цей боєць — душа підрозділу. Колориту додають і великі сиві вуса, як у Тараса Бульби. Такий собі образ хвацького запорозького козака. Тому недаремно побратими з повагою кличуть його «наш Батя».

Розмінявши вже шостий десяток, він може годитися їм і в батьки, і в дідусі. Втім його бойовому духу можна тільки позаздрити. А там, де він з'являється, ніколи немає місця смутку. «Батя» завжди підбадьорить та знайде потрібне слово підтримки для кожного. А, як відомо, на війні почуття гумору та доброзичливість мають досить велике значення. Навіть згадуючи драматичні віхи своєї бойової біографії, він робить це з таким гумором, що всі навколо починають мимоволі посміхатися. Ось як він розповідає про себе: «Вперше мене «позначили» осколками два роки тому. Почався обстріл наших позицій, а я тим часом борщ доварював «дітям» на кухні. Хлопці поховалися, а мені що робити? Адже був найважливіший процес — зажарку робив. Думаю, зараз закінчу і теж до них приєднаюся. Тільки-но каструльку прикрив курточкою, щоб борщ настоявся, а тут… міна поряд зі мною падає. Осколки трохи вище пішли, але декілька дрібних спину все ж таки зачепили. Спочатку навіть подумав, що це камінці. Але потім рукою поворушив — побачив кров. Ось так і допомагали одне одному: хлопці мою рану перев'язували, а я борщ їм по тарілках розливав. Він, до речі, дуже смачний вийшов.

Друге поранення вже більш серйозним було. Тільки зайнявся господарчими роботами, як окупанти почали з танка гатити по наших позиціях. Знов осколок упіймав. Цього разу під лопатку, але я живучий. Декілька місяців у госпіталі пролежав, як кажуть, «підлатали», і знову до своїх «дітлахів» повернувся. Як же я їх без нагляду залишу? Дружина, діти, внуки на мене ображаються, сварять, кажуть, щоб повертався додому. Але я такий, який є, мене вже не переробиш».

Олександр КІНДСФАТЕР

Сержант Петро Єлисеєв

ІЗ ЛИСИЧАНСЬКА І СЄВЕРОДОНЕЦЬКА НАШІ ВІЙСЬКА ВИБИЛИ РОСІЙСЬКИХ ОКУПАНТІВ ЗА СІМ ДНІВ

У НОВІТНІЙ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ, ТІСНО ПОВ'ЯЗАНІЙ ІЗ ВІЙНОЮ НА ДОНБАСІ, Є БАГАТО СТОРІНОК, ЯКИМИ ВОНИ МОЖУТЬ ПИШАТИСЯ

Наприкінці липня 2014 року великі промислові міста Сєвєродонецьк та Лисичанськ (Луганська область) ще перебували під окупацією проросійських бойовиків. Проте в ході семиденної операції Збройних Сил України за підтримки Національної гвардії їх повністю було звільнено від окупантів

Нагадаємо, що на той момент становище збройних формувань агресора на окупованій частині українського Донбасу стрімко погіршувалося. Попри постачання з путінського «військторгу», який на той час вже працював на повну потужність, спрямовуючи на охоплений полум'ям Донбас потік своїх найманців, зброї та боєприпасів, українська армія успішно розвивала наступ одразу на кількох операційних напрямках. На кінець липня 2014 року, ведучи активні наступальні дії на Луганському напрямку, наші війська впритул наблизилися до Лисичансько-Сєвєродонецької агломерації. І цілком природно тоді перед українським військовим командуванням постало питання про визволення цих великих політико-адміністративних та промислових центрів Луганської області. Бо у разі залишення в тилу українських військ території з опорними пунктами та базами російських загарбників подальші активні наступальні дії ЗСУ в напрямку Луганська були б навряд чи можливі через очевидну імовірність контрудару ворога.

Підрозділ українських військ у районі проведення операції

Система оборони ворога являла собою мережу опорних пунктів, часто ретельно замаскованих та доволі нестандартно побудованих

Але визволення цих міст було нелегкою справою. Вони доволі густо заселені (Лисичанськ — близько 100 тисяч, Сєвєродонецьк — майже 110 тисяч мешканців) із чималими за площею кварталами суцільної міської забудови. Також у них самих та неподалік розміщено багато великих промислових об'єктів, також і небезпечних у техногенному сенсі, приміром, Сєвєродонецьке хімічне промислове об'єднання «Азот» зі значними запасами аміаку або Лисичанський нафтопереробний завод (НПЗ) із десятками та сотнями тисяч тонн легкозаймистих нафтопродуктів та палива. Будь-який «випадковий» снаряд, міна чи навіть граната — і біди не уникнути. Отже, українському військовому командуванню при плануванні операції та її проведенні доводилося брати до уваги ці явно ускладнюючі фактори.

Тож згідно із задумом операція з визволення Сєвєродонецька та Лисичанська мала проводитися силами двох механізованих і однієї аеромобільної бригад у взаємодії з частинами Національної гвардії України, зокрема, батальйоном «Донбас». Так, підрозділи 95-ї Житомирської аеромобільної бригади, які на той час уже вийшли на ближні підступи до Лисичанського НПЗ у районі Верхньокам'янки, повинні були увійти до південної частини Лисичанська, заблокувавши у такий спосіб основні сили загарбників, які розміщувалися в лисичанській частині агломерації. Своєю чергою підрозділам 24-ї механізованої Залізної бригади належало наступати через Новодружеськ і увійти до міста з північно-західної сторони, притискаючи ворога до позицій 95-ї оамбр і примушуючи його або складати зброю, або гарантовано загинути під ударами двох бригад, ніби між молотом та ковадлом. А на підрозділи 51-ї механізованої бригади покладалося завдання вибити прихильників «руского міра» з Рубіжного та самого Сєвєродонецька. Остаточну зачистку міст від залишків збройних формувань противника та їхніх диверсійно-розвідувальних груп мали проводити частини Нацгвардії і батальйону «Донбас». Керував усією операцією майбутній командувач Десантно-штурмових військ ЗС України, комбриг 95-ї аеромобільної бригади тоді ще полковник Михайло Забродський. Саме його бригаді належало виконати найвідповідальніше завдання: обійти Лисичанськ з півдня, оточити формування російських окупантів у цьому місті та відрізати їм шлях до відступу через дві автомобільні дороги (на Стаханов та Луганськ) на південь або на південний захід чи схід. Треба відразу наголосити, що бригади діяли на вищезазначених напрямках не в повному складі, а окремими підрозділами із засобами підсилення (від 95-ї оамбр — 1-ша БТГр, від 24-ї омбр — 1-ша та 2-га БТГр і від 51-ї — зведена БТГр + батальйон НГУ «Донбас»). Тому, відверто кажучи, сил для суцільного оточення такої великої агломерації та тотального розгрому підрозділів противника, що тут оборонялися, як це було передбачено планом операції, об'єктивно не вистачало.

Загалом угруповання українських військ, яке діяло на Лисичансько-Сєвєродонецькому напрямку, нараховувало близько 1500–1600 військовослужбовців і мало у своєму розпорядженні від 170 до 220 одиниць автомобільної та броньованої техніки (танки, БМП, БТР, МТ-ЛБ та інші бойові броньовані машини, різноманітний автотранспорт). Дії українських військ на цьому напрямку підтримувала артилерійська група з двох дивізіонів, окрім артилерійських засобів, що безпосередньо підтримували батальйонні тактичні групи та були в їхньому складі.

У ході підготовки операції було вирішено не оточувати противника, а вичавлювати та вибивати його з міст

На той час ворог неабияк укріпився. Система оборони агломерації являла собою мережу опорних пунктів, часто ретельно замаскованих та доволі нестандартно побудованих (наприклад, у вигляді привареного до рейок та грунтовно замінованого залізничного ешелону або забетонованих укриттів із підземними ходами сполучення між ними, іноді на значні відстані), облаштованих загарбниками на навколишніх висотах. Окрім того, у самих населених пунктах було встановлено блокпости окупантів, а в багатьох житлових, промислових та адміністративних будівлях розміщено вогневі точки, позиції снайперів та опорні пункти (наприклад, на базі будівель Лисичанського заводу скла). Основу формувань ворога, що оборонявся в агломерації, становили підрозділи «1-го козацького полку імені отамана Платова» (до 350 осіб, очолюваних таким собі самопрого-

Підрозділ українського війська на підступах до Лисичанського НПЗ

лошеним «командиром» та «спадковим козаком» Павлом Дрьомовим) і підрозділи батальйону «Призрак» (формування, створені ще одним ватажком «мирних донбаських шахтарів та металургів» Олексієм Мозговим, загалом нараховували у Лисичанську та Сєвєродонецьку близько 450–500 активних бойовиків). Окрім цього, у складі «гарнізону Лисичанська» діяли ще кілька менших за чисельністю проросійських збройних формувань бандитсько-терористичного характеру, які формально не входили до складу названих вище банд, але у справі «оборони міста» діяли спільно з ними (наприклад, група «Каскад» — до 50 активних бойовиків тощо). Загалом у обох містах налічувалося до 1000 активних бойовиків. У своєму розпорядженні вони мали повний спектр піхотного озброєння, зокрема важке, а також від 25 до 30 одиниць ББМ (БМП-1\2, БТРи та декілька БРДМ-2), дві батареї із шести 122-міліметрових гармат типу Д-30\30А та від 4 до 6 установок 122-міліметрових РСЗВ БМ-21 «Град». Загальне керівництво «обороною» агломерації від «наступу карателів київської хунти» здійснював штаб батальйону «Призрак».

Як уже зазначалося, сил та засобів на проведення активної операції із суцільного оточення та повного розгрому противника у наших військ не вистачало. Тому вже в ході її підготовки було вирішено не оточувати противника, а вичавлювати та вибивати його з міст. Для цього українське командування наказало провести низку рейдових дій силами аеромобільної та механізованої бригад, зайти на кілька панівних висот, ізолювати міста з півночі та заходу і розпочати планомірну зачистку міських кварталів.

У принципі, саме це і відбулося. Активні дії з визволення Лисичанська та Сєвєродонецька стартували 18–19 липня 2014 року. В ці дні передові підрозділи аеромобільної бригади почали просування у бік Лисичанського НПЗ і південної частини міста, одночасно перерізаючи трасу Лисичанськ–Артемівськ (тепер — Бахмут) на ділянці Верхньокам'янка–Спірне, але наштовхнулися на запеклий опір ворога. З втратами долаючи оборону противника, військовики аеромобільної бригади все ж таки зуміли прорватися через позиції окупантів, за дорогу.

20 липня на західні та північні околиці Лисичанська з боку Новодружеська вийшли передові підрозділи 24-ї бригади й почали закріплюватися, облаштовуючи блокпости та опорні пункти. Своєю чергою протягом 20–21 липня БТГр 51-ї бригади, діючи разом із підрозділами Нацгвардії, визволивши селище Рубіжне, увійшла у Сєвєродонецьк і розпочала його зачистку. Ворог вирішив залишити місто і сконцентруватися на «обороні» Лисичанська. На той момент окупанти вже прийняли рішення про прорив основної частини бойовиків з агломерації на південь. Воно й зрозуміло, бо, перерізавши дорогу на Артемівськ, українські десантники створили для «Лисичанського гарнізону» бойовиків неабиякі проблеми. Адже з півночі та заходу наші війська вже вийшли на околиці Лисичанська, Сєвєродонецьк був ворогом залишений (банда Павла Дрьомова «героїчно» втекла аж до Первомайська та Стаханова, навіть не зупиняючись у Лисичанську і підірвавши за собою декілька мостів через Сіверський Донець). По суті, основне лисичанське угруповання окупантів опинилося в напівоточенні. Саме тому вже зранку 22 липня мешканці міста могли бачити колону з майже 100 одиниць «віджатого» в мирного населення та на підприємствах автотранспорту та кількох десятків одиниць бронетехніки, що направлялася на південь дорогою Р-66 («бахмутка») у бік Гірського та Стаханова. Це залишала місто основна частина банди «Призрак».

Але «героїчно відійшли» далеко не всі…

Через запеклий опір ворога оточити Лисичанськ з півдня українським військам так і не вдалося. Тому того ж дня передові штурмові групи 24-ї бригади та батальйон «Донбас» увійшли в місто із західного боку. Використовуючи фактор раптовості, вони досить суттєво просунулися до центру міста. Але спроба наступного дня розпочати зачистку силами Нацгвардії та 51-ї бригади через Пролетарський міст з боку Сєвєродонецька була менш вдалою. 23 липня штурмова група 51-ї бригади, перейшовши міст, наштовхнулося на організовану оборону бойовиків уже приблизно за 800 метрів від нього. Вона потрапила під масований обстріл, у результаті якого загинули командир штурмової

Вже о 22 годині 20 хвилин за київським часом 24 липня 2014 року, коли в місті ще подекуди було чутно стрілянину, над будівлею міської ради Лисичанська Луганської області було піднято Державний прапор України

групи 51-ї бригади та офіцери Нацгвардії. Річ у тому, що в місті активно діяли снайпери противника, які в першу чергу виціловували саме офіцерів, командирів. Загалом спротив противника під час зачистки був запеклий і організований, але нетривалий. Буквально через два дні, 25 липня, в місті припинили опір останні групи бойовиків, які частково були знищенні, частково відійшли на південь. Цього дня до південної частини міста увійшли й передові підрозділи аеромобільної бригади. При цьому опорні пункти противника українським військам доводилося розбивати танками, придушувати вогнем бронетехніки, стрілецької зброї і гранатометами, активно боротися із ворожими снайперами. Вже о 22 годині 20 хвилин за київським часом 24 липня 2014 року, коли в місті ще подекуди було чутно стрілянину, над будівлею міської ради Лисичанська Луганської області було піднято Державний прапор України. Лисичанськ знову став українським, хоча в самому місті та на його околицях ще продовжували діяти ДРГ противника (наприклад, 26 липня на південних околицях Лисичанська така група обстріляла українську колону з предметами постачання, які доправлялися для потреб наших військ у місті, при цьому загинув український військовослужбовець). Але після підняття українського прапора над будівлею міської ради всім стало зрозуміло — Лисичанськ повернувся в Україну.

Костянтин МАШОВЕЦЬ

Бронеавтомобіль «Козак-2М»

ПЕРЕОЗБРОЄННЯ ВІЙСЬКА: ВІД ГРАНАТОМЕТА ДО БРОНЕАВТОМОБІЛЯ

ПОТОЧНОГО РОКУ ВІДБУЛИСЯ ВИЗНАЧАЛЬНІ ВІДОМЧІ ВИПРОБУВАННЯ БРОНЕАВТОМОБІЛІВ «КОЗАК-2М» ТА ONCILLA, А ТАКОЖ ДЕРЖАВНІ ВИПРОБУВАННЯ ГРАНАТОМЕТА УАГ-40

Цьогоріч на переозброєння вітчизняного війська з державного бюджету було виділено 9 мільярдів гривень. Порівняно з 2016-м витрати збільшилися на майже 2 мільярди гривень. Виділені кошти спрямовано на розробку та закупівлю сучасних ракетних та артилерійських систем, броньованих ракетних катерів, безпілотних авіаційних комплексів, бронетанкової техніки, засобів радіоелектронної боротьби і радіолокації, сучасних засобів зв'язку та управління, комплексів розвідки для артилерійських підрозділів, засобів спостереження, прицілювання і нічного бачення.

В активі 2017-го і вдале проведення визначальних відомчих та державних випробувань низки зразків озброєння та військової техніки

ДВАНАДЦЯТИТОННИЙ «КОЗАК-2М» ДОЛАЄ 1000 КМ НА ОДНІЙ ЗАПРАВЦІ

Цьогоріч визначальні відомчі випробування пройшов спеціалізований бронеавтомобіль «Козак-2М». Він призначений для перевезення особового складу, зразків озброєння, військових вантажів і майна всіма типами доріг та в умовах бездоріжжя. Цей бронеавтомобіль має посилену конструкцію протимінного днища, що забезпечує надійний захист екіпажу від ураження в разі підриву на мінно-вибухових пристроях до 6 кг заряду в тротиловому еквіваленті. До речі, завдяки тому, що днище має V-подібну форму, кінетична енергія вибухової хвилі не спрямовується вгору, а розсікається по боках від нього. До того ж протимінні сидіння під час вибуху автоматично піднімаються, відтак збільшується відстань від підлоги, що убезпечує бійців від ушкоджень. Корпус машини захищає екіпаж від вогню стрілецької зброї калібру 7,62 мм, осколків снарядів і мін.

За словами начальника відділу розвитку НВО «Практика» Сергія Вілкова, конструктивною особливістю та основною відмінністю бронеавтомобіля «Козак-2М» від «Козак-2» є носійний корпус і незалежна підвіска. У поєднанні з кліренсом у 500 мм та вертикальним ходом коліс у 260 мм це значно підвищує показники прохідності й дає змогу долати перешкоди, недоступні для транспортних засобів із залежною підвіскою.

У новій версії бронеавтомобіль вийшов легшим на три тонни. Незалежну підвіску «Козак-2М» розраховано на 12 тонн повної маси. Вона дозволяє розмістити 13 бійців і забезпечити їм комфортні умови під час маршу на відстань до 1000 км на одній заправці в різних кліматичних умовах (від -40 до +50 градусів за Цельсієм). Середні витрати пального становлять на дорогах загального призначення 24 літри на 100 км пробігу. На цей бронеавтомобіль установлено італійський турбодизельний двигун IvecoTector з об'ємом 5,9 л та потужністю 280 к. с. Це дає змогу розвивати швидкість до 70 км/год по пересіченій місцевості та 100 км/год по шосе.

Для вогневого ураження противника «Козак-2М» озброєно бронебаштою з 12,7-мм кулеметом. До того ж вона забезпечує круговий захист кулеметника, а наявність обертального кільця в башті — плавність її руху в різних площинах. Окрім того, екіпаж може вести вогонь з автоматів через бійниці корпусу бронемашини.

ONCILLA — АНАЛОГ «ДОЗОР-Б»

Бронеавтомобіль Oncilla

Визначальні відомчі випробування успішно подолав і модернізований українсько-польський бронеавтомобіль Oncilla. Він виготовляється однією із польських компаній за нашою ліцензією і є аналогом українського «Дозор-Б». По суті, Oncilla є багатоцільовим захищеним транспортним засобом для перевезення особового складу, зброї та військового обладнання вагою до двох тонн. Моторно-трансмісійний відсік займає носову і центральну частини корпусу. Відсік, де розміщується екіпаж та десант, міститься в центральній і кормовій частинах корпусу. Він ділиться на відділення управління, бойове і десантне відділення. У бронеавтомобілі Oncilla дев'ять посадочних місць (3 члени екіпажу та 6 десантників).

Для відповідності стандартам НАТО з балістичного та протимінного захисту Oncilla обладнаний додатковим навісним бронюванням. Це забезпечує захист екіпажу, десанту і внутрішнього обладнання від стрілецької зброї, протипіхотних мін на рівні 3 STANAG 4569. Бойове відділення цього бронеавтомобіля всередині обшито додатковим протиосколковим захистом. Днище виконане з броньованої сталі, має циліндричну форму для забезпечення захисту від мін. Oncilla може бампером зсувати перешкоди, зокрема дорожні барикади, бетонні блоки, не пошкоджуючи його.

Як основне озброєння на Oncilla використовується 12,7-мм кулеметна установка з дистанційним управлінням зсередини. Боєкомплект становлять 450 пострілів (3 стрічки по 150 патронів). Кулеметна установка оснащена оптичним монокулярним перископічним прицілом. Спостереження за місцевістю здійснюється через броньовані склопакети, а також денні прилади спостереження.

ГРАНАТОМЕТ УАГ-40 ПРАКТИЧНО БЕЗВІДМОВНИЙ

Поточного року завершилися державні випробування вітчизняного гранатомета УАГ-40. За словами керівника цього проекту Олега Слінька, загальна вага гранатомета становить 30 кілограмів. Тобто його можуть переносити два бійці: один — безпосередньо гранатомет, другий — боєкомплект. До речі, американський аналог (МК-19) удвічі важчий — 65 кг.

Як відомо, покращити влучність стрільби з гранатомета можна шляхом зменшення віддачі, а також вібрації ствола під час пострілу. Тому вітчизняні фахівці запровадили багатоступінчасту нарізку ствола. Вона виконує функцію дзиги, яка крутить конструкцію, але при цьому сама залишається на місці в одному положенні.

До того ж у вітчизняній конструкції боєць сидить на триносі, в такий спосіб вона додатково врівноважена та має всі функції точного підведення. Хоча в російський гранатомет разом із триногою важить стільки ж, скільки український, але за своїми проникаючими характеристиками наш ефективніший.

Якщо порівняти всі 40-міліметрові гранатомети, що нині випускаються, то за показниками «низька вага — висока влучність» ми займаємо передові позиції. Але при цьому слід розуміти, що ця конструкція містить невелику кількість деталей, нові технології покриття, зокрема й каналу ствола.

Тут також застосована нова технологія, яка дозволяє здійснювати довгі черги, не передаючи теплової енергії, тобто сам ствол під час стрільби практично не нагрівається, як у решти гранатометів.

Проте найголовніше, чого вдалося досягти вітчизняним розробникам, — практична безвідмовність УАГ-40 у застосуванні. Насамперед вона досягається шляхом впровадження в його виробництво принципово нових як технологічних, так і технічних рішень.

Матеріали сторінки підготував Сергій ВОРОНКОВ

ФЛОТ МАТИМЕ ПОВНОЦІННИЙ ДИВІЗІОН МАЛИХ БРОНЬОВАНИХ АРТИЛЕРІЙСЬКИХ КАТЕРІВ

ЇХ ЕФЕКТИВНЕ ЗАСТОСУВАННЯ В АЗОВО-ЧОРНОМОРСЬКОМУ РЕГІОНІ ЗНАЧНО ПІДВИЩИТЬ БОЄЗДАТНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ВМС

Новозбудований катер під час випробувань

Сьогодні ці катери тестують в акваторії Чорного моря поблизу берегів Одещини. Під час виходів особливу увагу приділяють безперебійній роботі всіх систем і механізмів, живучості та надійності матеріальної частини. Прискіпливо перевіряють мореплавні якості катерів під час шторму, швидкість їхнього ходу, маневрені характеристики, можливості енергетичної установки й апаратури навігації. Працівники заводу разом з екіпажами перевіряють роботу рульового, якірного, швартовно-буксирного та леєрного пристроїв, а також герметизацію зовнішнього контуру катерів.

На відміну від своїх попередників — «Аккермана» та «Бердянська», нові катери мають поліпшені тактико-технічні характеристики. Кораблебудівники взяли до уваги побажання й пропозиції військових моряків і втілили їх на практиці.

Згодом на екіпажі чотирьох МБАКів чекає перевірка можливостей кормових і носових бойових модулів та фактичне виконання стрільб по морських цілях

Наприклад, представник підприємства «Кузня на Рибальському» Леонід Бабак розповів, що ходові випробування перших двох МБАКів продемонстрували, що вони під час роботи в морі не виходили на заплановану в проекті максимальну швидкість — 25 вузлів. Тому в конструкцію чотирьох нещодавно збудованих для потреб ВМС України катерів було внесено деякі корегування. Наприклад, замінено гребний гвинт і здійснено перерахунок валової лінії. Це дало змогу вийти на номінальні показники швидкості у більш ніж 25 вузлів.

— Ми перерахували геометрію гребного гвинта під конкретні навантаження та умови роботи, у яких працюватиме корпус катера. Є такі поняття в кораблебудуванні — «важкий» і «легкий» гвинт. Справді, у двох попередніх бронекатерах було встановлено важкий гребний гвинт. В ідеалі ми мали отримати 2300 обертів на цих двигунах, а вийшло 2150. Швидкість усе одно була 25 вузлів, але для того, щоб рівномірно розподілити характеристики навантаження на роботу головних двигунів, підприємство-виробник внесло деякі зміни. Як результат — ми отримали дещо легший варіант гвинта, який упевнено дає 2300 обертів і навіть трішки більшу швидкість ходу — 25.4 вузла, — пояснює Леонід Бабак.

Окрім того, значно поліпшилися маневрені можливості новозбудованих катерів. А це діаметр циркуляції або можливості поворотності руху плавзасобу по криволінійній траєкторії, швидкість перекладання керма й робота кермової машини.

Також зміни торкнулися машинного відділення: установлено захист валової лінії для поліпшення техніки безпеки під час експлуатації, змінено й місце розташування пожежного насоса в житловому відсіку.

Згодом на екіпажі чотирьох МБАКів чекає перевірка можливостей кормових і носових бойових модулів та фактичне виконання стрільб по морських цілях.

Розгляньмо один із варіантів бойового застосування цих катерів, якщо вони діятимуть у складі катерного угруповання. Головна перевага катерів проекту «Гюрза-М» полягає в їхній низькій візуальній оптико-електронній, радіолокаційній і тепловій помітності. Вони малопомітні для радіолокаційних та інфрачервоних засобів противника. МБАКи однаково швидкісні й мобільні як у відкритому морі, так і поблизу узбережжя на мілководді. Виконуючи завдання в близькій морській зоні, вони можуть діяти раптово та на випередження. Приміром, використати деякі морські тактичні хитрощі й витіснити кораблі противника за межі територіальних вод України.

Угруповання наших катерів може атакувати навіть великі цілі, не даючи змоги ворогові сконцентруватися на одній мішені. «Гюрза-М» здатна під прикриттям димової завіси й завдяки її скритним властивостям (корпус побудовано за технологією Stealth) підходити на дистанцію вогневого ураження до корабля противника й завдавати йому прицільних ударів, використовуючи лише власне озброєння. Неважко здогадатися, що станеться із цим кораблем, якщо по ньому одночасно стрілятимуть шість бронекатерів, наприклад, зі своїх 30-міліметрових автоматичних артилерійських гармат.

Віталій ПАНЧИШИН

Перший заступник командувача ВМС ЗС України контр-адмірал Андрій Тарасов:

— Сподіваємося, що найближчим часом успішно завершаться державні випробування, і до сил постійної бойової готовності флоту увійдуть іще чотири малі броньовані артилерійські катери. Фактично на виході ми матимемо у своєму розпорядженні повноцінний дивізіон цих плавзасобів, який займатиме свою, унікальну, нішу в загальній системі бойового застосування ВМС України.

Катери «Гюрза-М» передусім матимуть широке застосування в близькій морській зоні, ефективно діятимуть у системі протидесантної оборони й протидіятимуть імовірним висадженням десантних засобів противника на узбережжя.

Командир малого броньованого артилерійського катера лейтенант Іван Долгих:

— Екіпаж відпрацьовує завдання, передбачені в програмі випробувань катерів. Щодня вдосконалює елементи організації та приготування корабля до плавання, вчиться якісно працювати з технічними засобами на своїх бойових постах, добре знає особливості роботи різних систем і механізмів бронекатера. Головне — це набуття особовим складом усіх необхідних навичок під час безаварійної експлуатації МБАКа та вміння ефективно стріляти з усіх видів зброї, якою оснащено катер.

ДЕСАНТНІ СИЛИ НАШИХ ВМС ПІДСИЛЯТЬ КАТЕРИ ТИПУ «КЕНТАВР»

Поповнення корабельного складу новими бойовими одиницями відбуватиметься й надалі. Наприклад, на київському суднобудівному заводі «Кузня на Рибальському» триває будівництво двох десантно-штурмових катерів типу «Кентавр» для потреб Військово-Морських Сил України.

За оцінками вітчизняних військових експертів, якщо бойовий склад флоту поповнять ці катери, то зростуть спроможності ВМС забезпечувати рейдові та спеціальні дії морської піхоти й Сил спеціальних операцій під час морських десантних операцій. Також на цьому заводі будують допоміжне судно, яке виконуватиме специфічні функції. Крім того, відновлено фінансування будівництва багатоцільового корабля класу «корвет» проекту 58250 «Володимир Великий».

Проект катеру типу «Кентавр»

УКРАЇНІ ПОТРІБЕН СУЧАСНИЙ ПАТРОННИЙ ЗАВОД

ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА НАБОЇВ

Із втратою на початку російської агресії 2014 року єдиного патронного заводу в Луганську перед Україною постала проблема відновлення власного виробництва набоїв. Відтоді пов'язані з цим питання регулярно обговорювали у вітчизняних ЗМІ політики, військові та експерти. Але шляхи розв'язання проблеми набули конкретних обрисів лише влітку поточного року, коли Рада національної безпеки і оборони України ініціювала надання 1,4 млрд грн на закупівлю обладнання та будівництво заводу з виробництва боєприпасів

Спробуймо розібратися, який зміст зазвичай укладають у термін «завод із вироблення патронів» і що собою являє таке підприємство. Адже під терміном «виробництво» можна розуміти як повноцінний випуск боєприпасів та їхніх основних складників на новому підприємстві, так і «складальне виробництво» з уже готових компонентів, які виробила інша фірма та, найімовірніше, навіть за кордоном.

Перед початком будівництва патронного заводу треба чітко розуміти, для вирішення яких завдань його призначено. Наразі Україна опинилася в дещо нестандартній ситуації. З одного боку, підрозділи української армії досі озброєно стрілецькою зброєю радянського виробництва, запаси патронів для якої на складах за роки бойових дій на Донбасі помітно порідшали й потребують поповнення, а з другого боку, задекларований курс на вступ у НАТО змушує вже сьогодні думати про майбутнє переозброєння війська та перехід на калібри Північноатлантичного альянсу.

Тому вітчизняний патронний завод насамперед має ліквідувати залежність війська від зовнішніх джерел постачання стрілецьких боєприпасів, бути спроможним задовольнити потреби армії та в перспективі забезпечити переоснащення війська боєприпасами під стрілецьку зброю калібрів стандарту НАТО.

Отже, розпочинаючи патронне виробництво фактично з нуля, маємо унікальну можливість із самого початку зробити все правильно. Зокрема вибрати оптимальний напрямок розвитку своїх систем стрілецької зброї, зважаючи на передовий досвід і найкращі напрацювання, накопичені роками конкуренції між системами озброєння колишнього Радянського Союзу й НАТО. Організувати розробку та виготовлення сучасних боєприпасів із підвищеною бронепробивною здатністю з огляду на постійне вдосконалення засобів індивідуального захисту вояків та схем бронювання техніки. Для цього в профільній науковій установі оборонного відомства — Центральному науково-дослідному інституті озброєння та військової техніки ЗС України — вже розроблено технічні вимоги (технічні завдання) щодо боєприпасів, які потрібні нашим Збройним Силам.

Своєю чергою виробник має виготовити, випробувати та презентувати військовим боєприпаси із характеристиками, котрі відповідають технічному завданню, а також надати відповідну конструкторську й технологічну документацію. Важливо, що саме конструкторська документація на патрони й документація щодо технології їх виробництва є визначальною під час закупівлі потрібного обладнання та під час планування обсягів виробництва боєприпасів.

Потім потрібно визначитися з технологією та відповідним обладнанням для патронного заводу. На сьогодні, щоправда, компаній, які мають власні патронні заводи із замкненим циклом виробництва, у світі небагато. Серед світових лідерів у цій галузі — німецька Fritz Werner, канадська Waterbury Farrel, бельгійська New Lachausee, французька Manurhin, американська Bliss. Послуги цих компаній щодо зведення патронних заводів в інших країнах можуть включати в себе роботу з планування цеху, установлення й налаштування обладнання, а також підготовку персоналу, який працюватиме на цьому обладнанні. Наприклад, у 2000-х роках французька компанія Manurhin «під ключ» збудувала на пострадянському просторі два заводи з виробництва боєприпасів: у Литві й Узбекистані.

Разом із тим, новий вітчизняний патронний завод одразу потрібно орієнтувати й на перспективу виробництва боєприпасів для цивільного ринку та експорту (спортивні й мисливські набої).

— Сучасний патронний завод — це підприємство, яке має замкнений цикл виробництва. На ньому з отриманої сировини (латуні, сталі та свинцю) виготовляють компоненти, з яких і складають кінцевий виріб — патрон відповідного типу й калібру, — розповів Олександр Калачев, один із керівників і засновників приватної компанії «Стілетто Україна», яка розробляє власні боєприпаси. — Тобто, щонайменше, гільзу та кулю виробляють безпосередньо на заводі, а інші складники — порох і капсуль можна закуповувати. Виробничі потужності сучасного патронного заводу зазвичай представлено двома-трьома патронними лініями (окрема для кожного типу (калібру) боєприпасу). Одну таку лінію становлять більш ніж 20 одиниць обладнання.

Сучасний патронний завод — це підприємство, яке має замкнений цикл виробництва. На ньому з отриманої сировини (латуні, сталі та свинцю) виготовляють компоненти, з яких і складають кінцевий виріб — патрон відповідного типу й калібру

Кожен із верстатів — для виготовлення оболонки кулі, свинцевого осердя або «сорочки», сталевого осердя, складання кулі та виготовлення гільзи — потребує ретельного регулювання з метою отримання показників точності та густості влучання боєприпасу, які відповідатимуть вимогам замовника. Наприклад, під час наладки нового обладнання (або під час перепрограмування його на виготовлення інших калібрів) потрібно виробити кілька партій боєприпасів, перш ніж удасться досягти характеристик по-справжньому бойового патрона. Обов'язковим для сучасного патронного заводу є також наявність конструкторського бюро (відділ головного конструктора), яке не тільки займається власними розробками боєприпасів, а й здійснює разом із відділом головного технолога авторський контроль над ходом виробничого процесу на підприємстві. Це вкрай важливий момент, адже партії сировини, що надходять від підприємств-постачальників, можуть відрізнятися. Тому треба оперативно вносити корективи в наладку верстатів, інструмент і технологію виробництва. Усі ці моменти мають враховувати в конструкторській документації. Для контролю за якістю готових виробів на патронному заводі облаштовують випробний центр (лабораторію). До речі, його використовують і представники «військової приймки».

Не підлягає сумніву те, що на патронному заводі, де виробництво ґрунтується на власних технологіях та організовано на власному обладнанні, де є можливість розвивати виробництво, контролювати та оперативно корегувати виробничий процес, є всі передумови для отримання якісного кінцевого виробу. І це є головною перевагою патронного заводу над складальним виробництвом.

Під час наладки нового обладнання потрібно виробити кілька партій боєприпасів, перш ніж удасться досягти характеристик по-справжньому бойового патрона

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ

Коли йдеться про будівництво патронного заводу, то серед питань, які найбільше цікавлять багатьох, є такі: скільки коштуватиме його зведення, через який час воно себе повністю окупить, та загалом, чи рентабельне виробництво боєприпасів.

Однією з компаній, яка свого часу запропонувала для України власний проект патронного заводу, була канадська Waterbury Farrel спільно з українсько-британською фірмою Stiletto Systems Ltd. За словами **одного з керівників приватної компанії «Стілетто Україна» Олександра Калачева,** будівництво в Україні заводу (на дві патронні лінії) коштуватиме близько $58 млн. З них, $50 млн підуть на закупівлю обладнання, $2 млн — на оборотні засоби (кошти та їхні еквіваленти, не обмежені у використанні протягом 12 місяців із дати балансу), решта $6 млн — це накладні витрати (на управління та обслуговування виробництва й збут продукції) і безпосередньо будівництво заводу. За часом будівництво заводу може зайняти 2–2,5 року. Водночас він наголосив, що про окупність і прибутковість підприємства можна буде говорити лише за умови, що рентабельність виробництва становитиме не менше ніж 30%, інакше така справа буде збитковою.

Своєю чергою **Валерій Павлюков, президент корпорації «ТАСКО»,** яка має необхідне обладнання й досвід роботи зі складання боєприпасів, зазначив, що патронне виробництво саме по собі низькорентабельне, особливо якщо випускати невеликі партії боєприпасів.

— Таке виробництво, ураховуючи ціни на нове обладнання, окуповуватиметься дуже довго, — каже він. — Наприклад, будівництво заводу на три патронні лінії за $70 млн окупить себе мінімум через 20–25 років. Адже наш внутрішній ринок не такий великий, щоб покрити всі витрати, навіть з урахуванням бойових дій, які поки що тривають на Донбасі. Експортувати в нинішніх умовах теж невигідно, оскільки частину прибутку залишить собі спецекспортер. Тому з економічної точки зору приватним підприємствам узагалі невигідно створювати патронне виробництво в Україні. Цю справу має фінансувати держава.

Погодьтеся, що набагато важче отримати якісний виріб в умовах, коли не можеш контролювати виробничий процес і повністю залежиш від придбаних зовні технологій та виготовлених сторонніми виробниками компонентів патронів. У такому разі навіть незрозуміло, кому дорікати, якщо бойові характеристики виробленого патрона не задовольнять замовника.

До речі, Україна під час бойових дій на Донбасі вже встигла повною мірою відчути всі недоліки «складального виробництва», за якого більшість складників патронів імпортують з-за кордону. Зокрема чимало європейських країн дистанціювалися від постачання предметів військового призначення (у тому числі й компонентів патронів) в Україну, яка де-факто перебуває в стані війни. Таким чином, майже зупинилося «виробництво» боєприпасів на державному підприємстві КНВО «Форт» МВС України, яке, крім усього іншого, складало патрони для зброї калібрів стандарту НАТО — 9x19 й 5,56x45.

Наразі доволі оптимістичною видається заява про те, що з наступного року в рамках проекту Держбюджету України на 2018 рік передбачено фінансування Державної цільової програми створення та освоєння виробництва боєприпасів і продуктів спеціальної хімії на період до 2021 року. А на тлі інформаційних повідомлень про закладання в Україні найближчим часом патронного заводу сподіватимемося, що водночас не підміняють поняття і для широкого загалу цим терміном називають не складальне виробництво, а дійсно справжнє підприємство з виготовлення боєприпасів.

Андрій ЛИСЕНКО

ФРАНЦУЗЬКІ ШОЛОМИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ПІЛОТІВ

ПОВІТРЯНІ СИЛИ ЗАКУПЛЯТЬ НОВІ ЗАХИСНІ ЗАСОБИ ДЛЯ НАШИХ ЛЬОТЧИКІВ, ЩО УДВІЧІ ЛЕГШІ ТА ДЕШЕВШІ ЗА РОСІЙСЬКІ АНАЛОГИ

Мало хто знає, що захисний шолом пілота тактичної авіації коштує близько 10 тисяч доларів США. Ціна дійсно чимала. Проте, як стверджують фахівці, обґрунтована. Адже військове льотне спорядження — досить специфічний та високотехнологічний товар, що має свій обмежений ринок. Під час його виготовлення використовуються дорогі сучасні матеріали та технології, а вся продукція проходить суворий контроль якості на всіх етапах виробництва

В Україні таке спорядження не виготовляють. Налагодити виробництво реально, проте — невигідно. Адже розпочинати таку справу «з нуля» — занадто дороге задоволення. Потрібне складне і дороге устаткування, а також сертифікація згідно з міжнародними стандартами. За незначних обсягів замовлень таке виробництво буде збитковим, а продукція навіть дорожчою за імпортну.

Сьогодні Командування Повітряних Сил шукає нові шляхи розв'язання проблеми забезпечення українських льотчиків новим сучасним обмундируванням. Оскільки те, що залишилось у спадок від радянської епохи і дотепер перебуває на озброєнні, вичерпало всі можливі ресурси. Зокрема йдеться про такі важливі елементи системи життєзабезпечення льотчика, як захисний шолом (ЗШ) та авіаційні кисневі маски.

— Більшість виробів, якими користуються наші льотчики, належать до поставок 1990–1991 років. Відповідно терміни їхньої експлуатації наближаються до максимуму, який ми змогли продовжити — 28 років(!) замість закладених від початку шести, — розповідає старший інженер відділу експлуатації авіаційного обладнання підполковник Олег Наумук.

Ще донедавна авіатори змушені були закуповувати необхідне спорядження на російських підприємствах, проте паралельно шукали інші варіанти. Критерії пошуку були такі: європейська або американська продукція, що експлуатується на аналогічних нашим типам літальних апаратах і яка без проведення комплексних випробувань могла б використовуватися нашими льотчиками. Альтернативу знайшли у Франції.

Авіаційний шолом із легкістю витримує швидкісний напір, котрий виникає при катапультуванні на швидкості до 800 км/год

— Наші льотчики вже ознайомилися з характеристиками нового спорядження. Одна із основних переваг захисного шолома LA 100 французького виробництва, яку відзначають наші льотчики, — вага. Якщо російський аналог ЗШ-7 важить близько двох кілограмів, то «француз» — удвічі менше. А це означає, що в разі катапультування, коли перевантаження сягає понад 20 g, навантаження на шийний відділ хребта льотчика становитиме вже не 40, а 20 кілограмів, що суттєво знижує ймовірність травмування, — пояснює підполковник Олег Наумук. — Попри малу вагу, цей шолом досить міцний, адже виготовлений із арамідно-вуглецевого волокна. Він із легкістю витримує швидкісний напір, що виникає при катапультуванні на швидкості до 800 км/год, та здатен захистити голову льотчика від осколків та дії високих температур.

Новий шолом має модульну конструкцію, що дозволяє залежно від завдань розміщувати на ньому різноманітне легкознімне обладнання. Це можуть бути системи цілевказання та індикації, окуляри нічного бачення та різні світлофільтри.

У комплекті з шоломом йтиме також сумісна з ним киснева маска UA21S виробництва французької компанії Ulmer Aeronautique. Маска разом із кисневим обладнанням літака забезпечує льотчика киснем при виконанні висотних польотів та у разі аварійного покидання літака.

Захисний шолом LA 100 з кисневою маскою UA21S

До кінця цього року українські авіатори отримають комплект кінцевого варіанта спорядження, яке протестують та визначаться з точною кількістю комплектів для закупівлі.

— Зараз маємо потреби для тактичної авіації — кількасот комплектів. Далі розглянемо доцільність закупівлі цього спорядження і для навчально-тренувальних літаків, — зазначають у Командуванні Повітряних Сил.

Остаточну ціну на нове спорядження озвучать пізніше. Проте, як запевняють військові, вона буде суттєво меншою за аналоги виробництва РФ.

Владислав ДЕМ'ЯНЕНКО

АМЕРИКАНСЬКЕ СПОРЯДЖЕННЯ АДАПТУЮТЬ ДЛЯ НАШОЇ АВІАЦІЇ

На одному з військових аеродромів відбулася чергова робоча зустріч представників Повітряних Сил ЗС України із фахівцями з авіаційного обладнання із США. Сторони обговорили варіанти приведення до сумісності кисневого обладнання та обладнання зв'язку різних типів літаків ПС із гермошоломами, які у грудні 2015 року американська сторона надала як матеріально-технічну допомогу.

— Для того, аби використовувати американські захисні шоломи (ЗШ) та кисневі маски, їх необхідно спочатку адаптувати під наші типи повітряних суден. Наприклад, у ЗШ потрібно встановити компенсатори натягу кисневої маски, а в кисневих масках замінити додаткові клапани і патрубки. Також потрібно замінити радіогарнітуру. Провести таку модернізацію в Україні наразі неможливо, тож ми працюємо над вирішенням цього проблемного питання разом із нашими західними партнерами, — коментують фахівці Командування Повітряних Сил ЗС України.

На зустрічі був присутній також представник американської компанії-виробника гермошоломів, який запропонував варіант модернізації, що вже раніше був успішно реалізований у Республіці Сербія. Тоді вдалося досягнути сумісності американського обмундирування із сербськими літаками за допомогою спеціальних перехідників.

Американська сторона пообіцяла врахувати всі побажання українських авіаторів та в найкоротші терміни представити остаточний варіант модернізації обладнання. Усі роботи з модернізації будуть виконані для України безкоштовно.

ЗАХИСНІ ПРИСТРОЇ З ДОПОВНЕНОЮ РЕАЛЬНІСТЮ

Сучасні шоломи військових льотчиків — неймовірно складні й дорогі пристрої, можливості яких інколи є фантастичними. З їхньою допомогою пілоти можуть дивитися крізь літак, літати без приладів і атакувати ціль поглядом.

«БОЖЕ ОКО» ДЛЯ F-35

Таку нескромну неофіційну назву має розроблений американською компанією Rockwell Collins шолом Gen III, створений спеціально для найновішого винищувача F-35 Lightning II. Його вартість теж «космічна» — 400 000 доларів(!). На сьогодні це найбільш технологічно досконалий шолом, який колись створювали інженери.

Gen III вщерть напханий електронікою і різноманітними датчиками, завдяки яким пілот може навіть дивитися «крізь» обшивку літака, наче літак виготовлений з прозорого скла. Для цього шолом зчитує дані від шести електрооптичних сенсорів, встановлених на обшивці винищувача, і проектує термальне зображення на візор шолома. Якщо є завдання вибрати ціль на землі, то обладнання відразу зафіксує її, причому менш ніж за 5 секунд. А рухом очей пілот може наводити ракети на ціль.

На екран шолома можна вивести як усю інформацію, так і окремі показники на кшталт висоти, швидкості, курсу. Gen III обладнаний і вбудованим приладом нічного бачення.

Кожен шолом підганяють під індивідуальні анатомічні особливості пілота. Для цього техніки сканують голову льотчика, відзначаючи всі особливості черепа, щоб готовий шолом точно підходив конкретній людині.

БРИТАНСЬКИЙ «НАПАДНИК» — STRIKER II

Високотехнологічний шолом Striker II HMD британської компанії BAE Systems використовується пілотами винищувачів Typhoon і Gripen. Хоча, як стверджують фахівці, система шолома може сполучатися із системами практично всіх наявних військових літаків, навіть тих, які мають застарілі аналогові електронні дисплеї.

Його електроніка проектує на передній щиток зображення від систем нічного бачення, виявлення та відстеження цілей та іншої інформації, що дозволяє пілоту орієнтуватися в умовах швидкоплинних повітряних боїв. Проектор забезпечує практично нульове затримання та чітке зображення в умовах будь-якого освітлення.

Striker II HMD має нову гібридну оптико-інерційну систему, яка контролює положення голови пілота. Вона дозволяє комп'ютеру відстежити, куди точно дивиться пілот, навіть тоді, коли не спрацьовує обладнання оптичного відстеження. Спільна робота вищезазначених систем гарантує, що символи і зображення, які проектуються на щиток, збігаються з напрямом погляду пілота. Це забезпечує більш високу точність прицілювання і відстеження захоплених цілей.

Підготував Владислав ДЕМ'ЯНЕНКО

«ФРОНТОВІ» РЕАКЦІЇ В МИРНОМУ ЖИТТІ НЕ ПРАЦЮЮТЬ

ВІД ЖОВТНЯ 2014 РОКУ У ВІННИЦЬКОМУ ОБЛАСНОМУ КЛІНІЧНОМУ ГОСПІТАЛІ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ ФІЗИЧНУ, МЕДИЧНУ ТА ПСИХОЛОГІЧНУ РЕАБІЛІТАЦІЮ ПРОЙШЛИ ПОНАД 2000 УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ. САМЕ ЦЕЙ ЗАКЛАД Є ГОЛОВНИМ КООРДИНАТОРОМ РОБОТИ В ОБЛАСНОМУ ЦЕНТРІ ТА ОБЛАСТІ З ОРГАНІЗАЦІЇ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ, ПРОВЕДЕННЯ ВІДНОВНОГО ЛІКУВАННЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

Заспокійлива музика, заворожливе мерехтіння вогника аромалампи, запах лаванди і голос, що заповнює кімнату, поступово забираючи всі страхи та створюючи дивне відчуття спокою... І це — не кадр з американської кінострічки про відвідини суперового психотерапевта. Так щодня на сеансах із психологічної корекції зустрічає своїх пацієнтів, більшість з яких — ветерани АТО, Наталія Рибчинська, лікар-психотерапевт госпіталю ветеранів війни.

— На групових сеансах я вчу хлопців розслаблятися, — розповідає фахівець. — Показую, як правильно дихати, і розповідаю, для чого це потрібно. Після дихальних вправ вони заплющують очі і слухають мене. Я ж описую, що має відчувати на рівні тіла людина, яка спокійно відпочиває. Мої пацієнти порівнюють ці відчуття зі своїми. Десь ближче до кінця сеансу, коли всі вже повністю розслаблені, пропоную уявити літню ніч, багаття, зоряне небо над головою. Якщо звернутися до образів, тут вогонь, з одного боку, надає життєву силу, а з другого — в ньому можна спалити проблеми, тривоги, страхи. Багато пацієнтів розповідають, що навіть коли під час сеансу з'являються негативні відчуття, то до завершення вони зникають. Десь за 10 таких сеансів намагаюся навчити хлопців методам саморегуляції. Адже невідомо, коли наступного разу хтось із них звернеться до психолога чи навіть соціального працівника, а привести себе в норму треба вміти завжди без сторонньою допомоги.

Наталія Олексіївна констатує, що за останні два роки в пацієнтів госпіталю зникає недовіра до психологів. Якщо раніше чоловіки приходили зі словами: «Не потрібна мені ваша допомога, поставте мені тут позначку, що я у вас був, та я піду», то зараз дедалі частіше звертаються із проханням про допомогу.

— Демобілізовані чоловіки вже навчилися розуміти, що коли їм хочеться комусь натовкти пику лише за те, що хтось заблокував виїзд їхнього авто, це — проблема. Але її можна вирішити, звернувшись до фахівця. Я їм пояснюю, що «фронтові» реакції, коли треба діяти швидко, щоб вижити, в мирному житті не діють. І моє завдання — створити такі умови, щоб хлопці змогли розкритися, опрацювати свій досвід війни та дійти загального висновку — так, це зі мною було, але воно мене не зламало, а зробило сильнішим, досвідченішим, воно залишилося в минулому. Атовцям дуже важко, тому що ті переживання, які були на війні, не були «перетравлені» свідомістю і не були до кінця пережиті. Вони ніби заморозилися в пам'яті. А у мирному житті вони розмерзаються, і людина ніби продовжує жити в тій страшній ситуації. І це неймовірно боліснo. Ви знаєте, я ніколи в житті не бачила стільки чоловічих сліз, як за останні два роки. Але намагаюсь до них донести, що набутий на війні досвід здатний зробити їх сильнішими за тих людей, у котрих такого досвіду немає.

Широко застосовує у своїй практиці Наталія Олексіївна і сімейну психотерапію. Адже не секрет, що дуже багато подружжів розлучаються, чимало — на межі розриву стосунків. У таких випадках лікарка проводить із чоловіками індивідуальні консультації. Запрошує і дружин, яким розповідає, що таке ПТСР, чому не варто спонукати чоловіків «взяти себе в руки», а краще підставити плече допомоги у складний період і зрозуміти, що чоловік з війни повернувся геть іншим. Але коли він стає зовсім іншим — це не означає, що гіршим.

— Був у моїй практиці такий випадок. Один із пацієнтів розповів, як ще за п'ять років до антитерористичної операції він розлучився із дружиною, вони майже припинили спілкуватися, хоч і мають спільну дитину. У районі проведення АТО чоловік отримав серйозне поранення, а коли отямився в госпіталі, то побачив колишню дружину, яка сиділа біля нього. Після того вони зійшлися, зараз у подружжя все гаразд. Цьому чоловікові війна допомогла переосмислити свої дії і зрозуміти, що було не так у стосунках.

Заняття в тренажерному залі

Душ Шарко

Демобілізовані учасники АТО вже навчилися розуміти, що коли їм хочеться комусь натовкти пику лише за те, що хтось заблокував виїзд їхнього авто, це — проблема

Проте лише психологічна реабілітація без лікування соматичних захворювань не дає ефективного результату. Кожен боєць потребує комплексної медичної, фізичної, психологічної реабілітації мультидисциплінарної команди. І така реабілітація ефективно проводиться у Вінницькому госпіталі ветеранів війни.

— До нас потрапити дуже легко, — говорить начальник госпіталю ветеранів війни Валерій Бабійчук. — Демобілізованим потрібно лише звернутися до сімейного лікаря та взяти в нього направлення. Також у нас працює «єдине вікно», куди учасник антитерористичної операції може звернутися безпосередньо, навіть без направлення. Із собою потрібно мати посвідчення УБД. Але, щоб уникнути непорозумінь, треба, аби пацієнт був внесений до загальнообласної бази даних учасників АТО. Вона формується на підставі відомостей із військкоматів, лікарень за місцем проживання чи районних соціальних служб.

Олександр, демобілізований солдат батальйону «Айдар», саме так і вчинив: звернувся до сімейного лікаря у містечку Немирів, що на Вінниччині. Ще у 2014-му, перебуваючи в районі проведення антитерористичної операції, він мав гостру пневмонію. Хворобу, звісно, вилікували, але відтоді хлопець часто хворіє на бронхіт. Лікар направив його у госпіталь.

— Мені призначили баротерапію, ароматерапію, масаж. Тут і чотириразове харчування,

Демобілізовані бійці малюють рідким акрилом

і ванни, і розслаблюючі процедури… Нас, як малих дітей, доглядають, — каже Олександр. — Усі послуги і медикаменти безкоштовні. Відвідую також тренажерний зал: тут є і шведські стінки, і бігові доріжки. Навіть є рибки гарра руфа, які знімають стрес і стабілізують тиск. Але я на цю процедуру пішов лише раз, не сподобалося чомусь.

Функціонують у Вінницькому госпіталі ветеранів війни хірургічне та офтальмологічне відділення, стоматологічна служба. У комплексі з терапевтичним лікуванням проводяться фізіотерапевтичні процедури. Серед них — електро- та світлолікування, лазеротерапія, магнітотерапія, масаж, баротерапія, кріосауна, грязелікування, сухі вуглекислі ванни, SPA-капсула (душ Віші, сауна, фото- та ароматерапія), а також процедури водолікування, зокрема циркулярний душ, душ Шарко, підводне витягування хребта, гідромасаж і багато іншого.

— Ми повинні розуміти, що з кожним роком у хлопців, які перебували в районі проведення АТО, хронічні хвороби лише загострюватимуться, — пояснює начальник госпіталю Валерій Бабійчук. — Так, якщо порівняти 2016 і 2017 роки, бачимо, що практично вдвічі зросла кількість пацієнтів із хронічними хворобами печінки (із 3,5 до 7,1%), сечостатевої системи (із 15,6 до 33,8%) та гіпертонічною хворобою (із 16,2 до 31,4%). Наслідки проживання в бліндажах, нерегулярного харчування, що було на початку воєнних дій, стресових ситуацій не зникнуть безслідно. Наші фахівці роблять усе можливе, щоб запобігти розвитку наявних захворювань.

Оксана УРЕТІЙ

В'ячеслав Купрієнко під час одного із «фронтових концертів»

Ще у вересні 2014 року Купрієнко започаткував волонтерський проект «Непереможні», в межах якого друзі своєю творчістю збирають кошти на допомогу важкопораненим бійцям

250 КОНЦЕРТІВ НА ДОНБАСІ ВІД «КОБЗАРЯ СПЕЦПРИЗНАЧЕННЯ»

РАЗ НА МІСЯЦЬ В'ЯЧЕСЛАВ КУПРІЄНКО ЗАЛИШАЄ СВОЇ СПРАВИ, БЕРЕ ГІТАРУ, ДИНАМІК, МІКРОФОН ТА ЇДЕ ДО БІЙЦІВ НА ПЕРЕДОВУ, ДЕ НА НЬОГО ЗАВЖДИ ЧЕКАЮТЬ. ЦЕ ЗВИЧНИЙ ГРАФІК ГАСТРОЛЕЙ НА «НУЛІ» ДЛЯ ОФІЦЕРА-«АФГАНЦЯ», ВИКОНАВЦЯ АВТОРСЬКИХ ПІСЕНЬ, ВОЛОНТЕРА ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ ЧОТИРЬОХ РОКІВ

— Доброго дня, — всміхається молодий капітан і бере у В'ячеслава велику сумку з колонкою. — Десь я вас бачив, — зауважує хлопець.

— Може, в Трьохізбенці? Під Жолобком? Чи на «дев'ятині» біля Авдіївки? — чоловік намагається допомогти юнакові пригадати.

Все мимо.

І поки «Нива» спецпризначенців їде на базу, В'ячеслав разів десять чує те саме: "Де я вас бачив?"

Бійці набиваються у найбільший бліндаж на позиції. Кожен присідає, на що бачить. Хто на ящик з-під набоїв, хто на імпровізоване ліжко, хто просто стоїть у проході.

Чоловік бере до рук гітару, і лине «Восьмое декабря», «Нас чекають», «Олеженька» та інші проникливі пісні про війну — афганську і сучасну.

— О, нарешті згадав, — вигукує капітан. — Ви співали, коли я навчався у Київському військовому ліцеї ім. І. Богуна, десять років тому! Я пам'ятаю вашого «Верблюженка» та «Разведку».

Заспівали вже разом.

В'ячеслав Купрієнко про війну знає не з книжок. У далекі 1980-ті двадцятитрирічним юнаком після закінчення військового вишу він став командиром 177-го окремого загону спецпризначення в Афганістані.

— Про ту війну волію не згадувати, — говорить В'ячеслав. — Були інші часи, питань «навіщо?» тоді не ставили ні собі, ні керівництву. Батьківщина сказала — «треба», я відповів «так!» Та до сьогодні пам'ятаю свої відчуття, коли під час супроводу радянської військової колони пустелею Афганістану подумав: «А що робив би я, якби по моїй рідній землі їхали ворожі танки?..» Ніколи і подумати не міг, що доведеться це побачити.

Дослужившись до капітанського звання, офіцер перестав «цікавитися» подальшою військовою кар'єрою. До пенсії не дослужив якихось два-три роки. Звільнився. У нагоді став диплом перекладача з китайської мови, і чоловік занурився в культуру стародавньої Піднебесної. Та усі ці роки В'ячеслав не полишав гітару. Пісні, які написав під час служби в Афганістані, зробили його відомим серед воїнів-«афганців». У цивільному житті з'явились нові, не менш відомі. Музичні фестивалі авторської пісні на всьому пострадянському просторі не обходилися без участі бойового офіцера. На одному із таких фестивалів ведучий представив його як «кобзаря спецпризначення».

Та події 2014 року круто змінили життя чоловіка, як і життя України. Вони розділили його на «до» і «після»…

— Війна, мов сито, відокремила справжніх друзів, — говорить В'ячеслав. — Тепер спілкуюся лише з тими, хто розділяє мої погляди. І лише українською. А дипломи тих часів зараз припадають пилом у шафі, більше ціную грамоти та вдячні дописи від своїх фронтових слухачів. А диплом «Пісні, народжені в АТО» надихає на нові доробки.

Вперше бойовий бард дав концерт на передовій ще влітку 2014-го. 23 серпня того року чоловік виконав останнє прохання свого загиблого друга та побратима по Афганістану, Героя України Олега Михнюка — співав для бійців «Айдару» у Щасті.

— Тоді було гаряче, — розповідає В'ячеслав. — Досить часто на «бек-вокалі» моїх виступів були російські міномети та «Гради». Чи боявся я за своє життя? Не знаю. Про це не думав. Знав, що своєю присутністю можу розважити хлопців, подарувати їм гарний настрій. За цим і сьогодні їду до них кожного місяця. Кожен з 250 концертів на передовій пам'ятаю до дрібниць.

В'ячеслав Купрієнко зазначає, що фронтові концерти — найщиріші в його творчому житті. Саме в них проходять «обкатування танками» його тексти та пісні. Адже солдатську аудиторію, особливо отаку окопну, не візьмеш «на понт» і не обдуриш.

Серед українських артистів немає жодного, хто б так добре знав театр бойових дій сучасної війни без мапи і побував там, де був він. Тим більше, що В'ячеслав народився в Алчевську на Луганщині. Саме тому, коли приїжджає сьогодні на Донбас, уявно прокладає азимут на рідне місто. Карта в голові підказує: до нього — 60, 30, 20 км...

Усе, що пережив за ці роки, чоловік втілив у своєму пісенному альбомі «Соняхи». У ньому немає «прохідних» пісень, немає жодного рядка про війну від болю, від війни. До речі, одна із співавторів «Соняхів», Олена Миклащук-Іськова, цього року отримала першу премію в номінації «Пісенна лірика» найпрестижнішого літературного конкурсу України «Коронація слова».

— Сидять бійці... Слава з гітарою... Лине пісня, а перед очима в кожного, як у кіно, кадри власного життя... пережитих відчуттів. Він не співає пісню, він нею живе, — говорить про недавній концерт В'ячеслава морський піхотинець Дмитро. — Він — бойовий офіцер, і його патріотичні слова про військову честь, вірність країні не здаються пафосними і надуманими, а сприймаються як чесне й правдиве слово воїна, чоловіка, українця. Його авторські пісні беруть за душу.

Та не лише фронтовими концертами сповнене життя чоловіка. Разом із однодумцями ще у вересні 2014 року він започаткував волонтерський проект «Непереможні», в межах якого друзі своєю творчістю збирають кошти на допомогу важкопораненим бійцям.

— Зараз стало значно складніше збирати гроші на допомогу пораненим бійцям, — розповідає В'ячеслав. — Адже війна вже стала буденністю, суспільство звикло до неї. Та я переконаний, що як би ми не втомилися від війни, як би не було нам важко, ми маємо вистояти та перемогти! Я вдячний нашим військовим за те, що вони мене сприймають і кличуть до себе знову та знову. І я їжджу і їздитиму, допоки буду потрібен.

Наталія ЯРМІЛКО

«ВІЙСЬКОВО-ПОЛЬОВИЙ АРТ» — І НА ВІЙНІ Є МІСЦЕ ДЛЯ ПРЕКРАСНОГО

— Я навіть не міг уявити, що з військових атрибутів, які ще вчора були на передовій, можливо зробити такі гарні та неординарні речі, — ділиться своїми враженнями від виставки «Військово-польовий АРТ» ветеран АТО, представник Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників АТО Олег Дмитраківський. — Адже на передовій спорожнілі ящики від набоїв ми використовували як додатковий захист, іноді як скрині для зберігання чи найпростіше — рубали їх на дрова. А щоб змайструвати з них дитячі іграшки, вітряк чи перетворити їх на витвір мистецтва, потрібно мати неабияку уяву й талант.

Двадцятип'ятирічна вінничанка Ірина Бабій була першою майстринею, яка розмалювала ящик з-під набоїв для цього проекту. За освітою біолог, вона вже четвертий рік поспіль боронить свою країну від «руского міра».

— Я ще до війни захоплювалась петриківським розписом у місцевому Палаці дітей та юнацтва, — розповіла дівчина. — Коли є вільна хвилинка, намагаюсь малювати на всьому, що потрапляє до рук. Це і тубуси від гранатометів, і гільзи, і корпуси гранат і, звичайно, ящики з-під набоїв. Адже коли тримаєш у руках «смерть», розписану українськими квітами і пташками, здається, що війни немає, що це все у іншому житті. Малюю звичайною гуашшю, а з пензликами мені «допомагають» місцеві коти.

У районі бойових дій у дівчини майже немає часу на улюблене хобі. За словами Ірини, на виконання задуму йдуть місяці, а не декілька днів, як у цивільному житті.

Ініціатором проекту «Військово-польовий АРТ» став учасник бойових дій Павло Ротар, з яким дівчина служить і дотепер у одному із військових підрозділів. Ще у 2014 році з кожної своєї ротації чоловік привозив до Києва експонати майбутньої виставки. А майстри з усієї України перетворювали їх на унікальні мистецькі витвори.

— Головною метою проекту є показати, що сила життя, прагнення краси та гармонії перемагають смерть,— зазначає Павло. — Він дає можливість побачити події, які зараз відбуваються в країні, з іншої сторони — навіть на війні є місце для прекрасного.

Наталія ЯРМІЛКО

Ірина Бабій на виставці «Військово-польовий АРТ»

Кадр із кінофільму «Гіркі жнива», в якому показано трагедію Голодомору на території України в 30-х роках минулого століття

ГІРКІ «ЖНИВА» ГОЛОДОМОРУ

ФІЛЬМ «ГІРКІ ЖНИВА» — ЦЕ СПРОБА ДОНЕСТИ ДО СВІТУ ПРАВДУ ПРО ЖАХІТТЯ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ УКРАЇНЦІ У 1932–1933 РОКАХ

Фільм знято за сценарієм Річарда Бачинського-Гувера — громадянина Канади українського походження. Про те, що спонукало його до написання сценарію, хто допомагав реалізовувати цей задум, він розповів «Народній армії».

Річард Бачинський

— Хоча я народився і виріс в Канаді, але є українцем за духом, — говорить пан Річард. — Адже мої предки по батьківській лінії прибули до цієї країни ще на початку минулого століття, а тато, Ярослав, є їхнім нащадком, народившись уже на канадській землі. Він завжди пам'ятав свою історичну Батьківщину, хоча з відомих причин жодного разу не побував на рідній землі. Про жахіття, яке пережив поневолений більшовицькою Росією український народ, у тому числі й Голодомор 1932–1933 років, мені розповідали родичі: правда про них передавалася з покоління в покоління Бачинських. А також ті українці, яких він зачепив своїм чорним крилом і які згодом опинились за межами України. Багато дізнався і тоді, коли вперше приїхав до України — у 1999 році.

Звісно, читав чимало літератури, яка відображає цю трагедію. Зокрема, праці історика, нині покійного, Ореста Субтельного, книгу американського дослідника Голодомору Роберта Конквеста «Жнива скорботи», а також Джеймса Мейса — одного з координаторів діяльності комісії американського конгресу з вивчення цієї трагедії. А вже під час Помаранчевої революції 2004–2005 років, коли українці чи не вперше у новітній історії так масово виступили проти спроб сфальсифікувати їх волевиявлення на президентських виборах, безпосередньо беручи у ній участь разом з братами українцями, остаточно вирішив, що теж повинен сказати про це своє художнє слово. І почав писати сценарій фільму.

— Хотілось би почути про людей, які теж працювали над картиною.

— Без жодного перебільшення скажу, що поява цього фільму стала можливою завдяки людям, які горіли нестерпним бажанням розповісти правду про страждання українців. Зокрема, режисером виступив Джордж Менделюк, а продюсером Ян-Ігор Ігнатович — громадяни Канади. Вони ніколи не жили в Україні й тим паче не пережили того, що випало на долю громадян Української РСР. Проте і їм тема штучно створеного голоду, інших страшних злочинів компартійного режиму проти власного народу не була байдужа. Наприклад, батьки Менделюка опинились за океаном під час Другої світової війни, втікаючи від переслідувань більшовиків. Подібна доля й у продюсера стрічки — Яна-Ігоря Ігнатовича, оскільки і його предки з цієї ж причини змушені були залишити історичну Батьківщину. Поділившись своїми творчими планами, я знайшов у Джорджові, Янові однодумців, котрі відразу підтримали мене у моїх прагненнях створити художній фільм, який би максимально доніс людям правду про ті страшні роки в нашій історії.

— Фільм, про який ідеться, вийшов на екрани українських кінотеатрів на початку 2017-го, але з різних причин не всі змогли його переглянути. Тож нагадайте, будь ласка, й сюжет.

— З великим задоволенням. У центрі картини постать Юрія, молодого і напрочуд талановитого сільського художника-початківця, який щиро закоханий у односельчанку Наталку — вродливу і розумну дівчину. Він намагається виживати навіть і за тих жахливих умов, які створила для нього та мільйонів українців радянська влада. Але, врешті-решт, коли його родина, селяни стають жертвами Голодомору, репресій НКВС, він повстає, аби врятувати рідних, помститися і покинути рідну землю: лише так можна донести правду світові про страхіття, що спіткали мільйони українців.

— Розкажіть, будь ласка, про перебіг зйомок. Де знімався фільм, хто надавав фінансову допомогу, хто з акторів брав участь?

— «Гіркі жнива» знімались у кількох країнах, зокрема, у Великобританії. Якщо говорити про Україну, то зйомки здебільшого велися просто неба — у Національному музеї народної архітектури у Пирогові, що неподалік від Києва. Головних героїв Юрія і Наталку зіграли Макс Айронс і Саманта Баркс, були задіяні також і Баррі Пеппер, відомий за фільмом «Врятувати рядового Райана», Тамер Гассан, який «засвітився» у «Грі престолів», Теренс Стемп, котрий грав у стрічці «Операція «Валькірія».

У фільмі можна побачити й українських акторів, зокрема, Остапа Ступку й Олександра Печерицю, який, до речі, знявся у відомій українській кіностріччі «Століття Якова». Правда, ролі у них не першого плану…

Перші кадри відзняли влітку 2013-го, а останні — восени того ж року: у центрі Києва вже вирували протести проти тодішньої влади. Деякі наші актори, між іншим, теж ходили на Майдан, щоб підтримати спротив українців свавіллю тієї влади. Я також стояв там поряд з моїми друзями, побратимами, разом зі стягом Канади на плечах, демонструючи підтримку українського світу Канади.

Щодо фінансування картини. Всі витрати, пов'язані зі зйомками фільму, взяв на себе Ян Ігнатович. Ми, звичайно, зверталися по допомогу до деяких інституцій, які на той час уособлювали українську владу. Але безрезультатно. Втім, хіба могло бути інакше, коли сам Янукович, будучи президентом України, на міжнародному рівні заперечував факт голоду в Україні?

— Ви, напевно, знаєте, що «Гіркі жнива» викликали досить неоднозначну реакцію серед українців, насамперед кінокритиків.

— У будь-якого художнього твору є як прихильники, так і ті, хто не дуже схвально відгукується про нього. Як на мене, це цілком зрозуміло: навіть романи визнаних у всьому світі класиків не всім людям до вподоби. Тим більше, що ані я, як автор сценарію, ані Джордж Менделюк як головний режисер, ані наші колеги-актори на початку зйомок цього художнього фільму не вважали, що це обов'язково має бути шедевр, який претендуватиме на «Оскар» *(посміхається)*. У нас була інша мета: донести до людей, в першу чергу громадян західних країн, правду про страшні роки Голодомору.

— Ви її досягли?

— Вважаю, що так. «Жнива» демонструвалися в США, Канаді, Великобританії, Австралії, Німеччині, Іспанії, багатьох інших країнах. По закінченні кіносеансу на очах у багатьох глядачів були сльози. Отже, фільм не залишив людей байдужими до тих страхіть, що пережили українці. Можливо, це нескромно, але сподіваюсь, що наш фільм сприятиме визнанню деякими країнами світу Голодомору 1932–1933 років геноцидом. Адже до цього часу не існувало англомовного художнього фільму про Голодомор, і пересічні люди в англомовному світі майже нічого не знають про цю трагедію українського народу.

— Поділіться своїми подальшими творчими планами. Зокрема, чи не плануєте написати сценарії інших фільмів, які б розповіли сьогоднішнім поколінням українців про не таку вже далеку, але жахливу історію їхнього народу…

— Бажання працювати задля донесення до людей історичної правди, позбавлення багатьох з них ілюзій, у полоні яких вони перебувають, є. Але, на жаль, далеко не все залежить від мене. Втім, як кажуть у нас, поживемо — побачимо.

Інтерв'ю провів Сергій ЗЯТЬЄВ

«ЦЕЙ ФІЛЬМ НІКОГО НЕ ЗАЛИШАЄ БАЙДУЖИМ…»

До заходів, приурочених до вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років, долучилася і Бучанська спілка ветеранів війни — учасників бойових дій та їхніх сімей, що на Київщині.

— Сьогодні у нашому місті проживають понад 200 учасників антитерористичної операції, — говорить голова Спілки Олександр Буйвалюк. — Спільно з Річардом Бачинським, який, до речі, теж є жителем нашого міста, іншими активістами ми організували для бойових побратимів та членів їхніх родин перегляд фільму «Гіркі жнива». Мета — донести до сьогоднішнього покоління захисників України правду про масове винищення російсько-більшовицьким режимом мільйонів українців.

У день, коли мав демонструватись фільм, до одного із міських будинків культури зійшлося чимало людей. Побачене з екрану нікого не залишило байдужим: у багатьох на очах бриніли сльози.

— Знаєте, про Голодомор 30-х я багато читав, розповідали мені про ту трагедію і люди, які пережили її, — зізнався під час спілкування Анатолій — один із учасників АТО. — Тож можу сказати, що і сценаристу, і режисеру, і акторам, задіяним у стрічці, вдалося досить правдиво відобразити ті події.

За словами Олександра Буйвалюка, подібні заходи, спрямовані на пробудження національної свідомості українців, вшанування пам'яті жертв комуністичного режиму, очолювана ним Спілка проводитиме й надалі.

Сергій ЗЯТЬЄВ

ЛІТОПИСЕЦЬ ЗАПОРОЗЬКОГО КОЗАЦТВА

АВТОРОМ ПЕРШОЇ КАПІТАЛЬНОЇ ПРАЦІ, У ЯКІЙ ПОДАНО ГЛИБОКУ Й ВСЕБІЧНУ ХАРАКТЕРИСТИКУ ЗАПОРОЗЬКОГО КРАЮ, ІСТОРІЮ ЗАПОРОЗЬКОЇ СІЧІ Й КОЗАКІВ-ЗАПОРОЖЦІВ, БУВ ДМИТРО ЯВОРНИЦЬКИЙ

Дмитро Яворницький

Усе своє творче життя він присвятив дослідженню історії запорозького козацтва, любов до якого зародилася в нього ще в дитячі роки. Максим Рильський, видатний український поет, перекладач, мовознавець, літературознавець, писав про Дмитра Яворницького: «Це був учений-діяч із дуже широким колом інтересів: історик, археолог, фольклорист, етнограф, лексикограф, письменник, прозаїк, що пробував свою силу й у віршуванні. Але в центрі його уваги була історія Запорожжя, у яку він був просто закоханий». Яворницький був не лише видатним ученим, автором багатьох праць, а й педагогом, який виховав плеяду науковців

«Моя батьківщина, яка носить назву Сонцівки, — невелике село на віддалі 35 верст від міста Харкова, — писав Яворницький в одному зі своїх шкільних творів. — Розташування цього села, як і більшості сіл, не представляє нічого особливого. Не доїжджаючи на піверсти до самого села, вам перш за все впадає в очі сад, один із тих прекрасних садів, які дуже рідко зустрічаються в маєтках навіть найбагатших поміщиків».

Батько майбутнього вченого-історика був дияконом, мати — простою селянкою. Початкову освіту Дмитро здобув у рідному селі. Від бабусі чув народні пісні й думи, перекази та легенди про запорозьке козацтво. Батько Іван Якимович частенько читав йому книжки на історичні теми. Усе це справило на хлопця незабутнє враження.

У своїх спогадах Дмитро Яворницький зазначав, що під час написання «Истории запорожских казаков» він керувався тією любов'ю, яка зародилася в ньому ще із шестирічного віку, коли батько, ознайомлюючи його з твором Гоголя «Тарас Бульба», викликав у нього гіркі сльози співчуття до героя повісті через його лиху долю. Враження дитинства були такими яскравими, що спонукали дослідника минувшини вже в зрілому віці спочатку до піших походів, а згодом і до поїздок по запорозьких урочищах.

Після закінчення повітового училища Дмитро вчився в духовній семінарії, але не закінчив її й вступив на історико-філологічний факультет Харківського університету. Коли він здобув університетську освіту, його залишили, як обдарованого студента, на науковій роботі на кафедрі російської історії. Водночас він викладав історію в різних середніх навчальних закладах міста.

Невдовзі Яворницький захопився історією Запорозької Січі й ретельно записував перекази, легенди, думи та пісні, досліджував археологічні й історичні пам'ятки, слухав розповіді старих людей, вивчав архіви. Для цього він не шкодував ані сили, ані власних обмежених коштів.

Своїми враженнями від поїздок він ділився на сторінках газет, а 1883 року надрукував одну зі своїх перших праць — «Жизнь запорожцев по рассказам современника-очевидца». Наукові подорожі вченого охоплювали значну територію: Катеринославську, Херсонську, Таврійську, Полтавську, Чернігівську та Харківську губернії.

Повернувшись якось із чергової поїздки місцями, де колись була Запорозька Січ, Яворницький став читати в Харкові серію публічних лекцій під назвою «Про запорозьких козаків». Газети відзначали, що вони проходили в переповнених залах і мали величезний успіх.

Робота над історією козацтва привернула увагу місцевої влади, і Яворницького проголосили сепаратистом. Попечитель Харківського навчального округу генерал-лейтенант Максимович заявив талановитому історикові:«Ваші запорожці нам не потрібні! Пишіть про Фінляндію». Коли Дмитро Іванович відмовився, його змусили залишити університет і саме місто Харків.

«І не думав, і не думаю бути сепаратистом, — писав Яворницький. — Люблю клаптик землі! Люблю тому, що не знаходжу ніде іншої розради, люблю тому, що там є широкий простір для моєї роздольної натури, люблю тому, що в чистих річкових водах своєї України бачу сумний образ своєї особи. Ех, знали б люди, як важко мені жити на світі! Одна втіха — кинутися в степ, заглибитися в дні давно минулого часу... Так хіба це сепаратизм?»

Яворницькому було заборонено викладати в навчальних закладах «за тенденційний вияв у лекціях антипатії до московської історії та уряду і пристрасть до історії Малоросії»

Проте, незважаючи на перешкоди, Дмитро Яворницький не припинив наукових досліджень. У грудні 1884 року він поїхав у Москву, щоб розшукати в архівах документи з історії козацтва. Там він познайомився з відомими історикам. А наступного року — здійснив подорож до Петербурга, де зустрів діячів великої та впливової української громади. Доленосне значення для Дмитра Івановича мала зустріч із видатним українським істориком Миколою Костомаровим, який справив на нього надзвичайне враження.

Із Петербурга Яворницький щоліта виїжджав у місця, пов'язані із Запорозькою Січчю. Багато цікавих матеріалів з історії козацтва він зібрав в архівах Петербурга, Москви, Києва, Варшави, Одеси, Катеринослава та інших міст. А у квітні 1887 року невтомний дослідник побував на Соловецьких островах. На території монастиря він відвідав могилу останнього кошового отамана Запорозької Січі Петра Калнишевського, розшукав архівні матеріали про нього, записав розповіді літніх ченців і того ж таки року опублікував статтю під назвою «Последний кошевой атаман Петро Иванович Калнышевский».

Водночас Яворницький працював над першим томом фундаментального твору «История запорожских казаков». Це знову привернуло увагу влади. До міністерства освіти надходили сигнали про політичну неблагонадійність і вільнодумство Яворницького. Нагляд за ним із боку поліції посилювався. Було навіть зроблено обшук у квартирі. А міністр освіти категорично заборонив йому викладати в навчальних закладах «за тенденційний вияв у лекціях антипатії до московської історії та уряду і пристрасть до історії Малоросії». Заслання в Середню Азію стало логічним завершенням заходів влади, спрямованих на обмеження діяльності Яворницького. Але, попри все це, він до останку віддавався улюбленій праці й написав другий том «Истории запорожских казаков», який вийшов друком 1895 року. А ще через два роки було надруковано й третій том монографії Яворницького, у якій він обгрунтував прогресивну роль запорозького козацтва в історії українського народу та міжнародне значення героїчної боротьби козацтва проти турецько-татарської навали, що загрожувала всьому слов'янському світові.

1902 року Катеринославська губернська земська управа й наукове товариство запросили Дмитра Яворницького на посаду директора крайового історичного музею. Однак лише через два роки він зміг переїхати в Катеринослав (нині — Дніпро).

З ініціативи Дмитра Івановича музей придбав ділянку землі в селі Капулівка, де знайшов вічний спочинок кошовий отаман Іван Сірко. Було встановлено пам'ятник Богданові Хмельницькому в Кодацькій фортеці, а також меморіальну дошку з написом про загибель там 972 року Святослава Ігоревича, поблизу Ненаситецького порога.

Після 1917 року Яворницький продовжив керувати музеєм, викладав у Інституті народної освіти, очолював науково-дослідну кафедру українознавства, завідував Катеринославським губернським архівним управлінням. Окрім того, брав активну участь у роботі Всеукраїнської академії наук.

Коли в 30-х роках в Україні почала здійматися хвиля сталінських репресій, спрямованих на моральне та фізичне винищення інтелігенції, академіка Яворницького усунули з посади директора музею. Але й у скрутні часи він знаходив порятунок у праці. В останні роки життя вчений збирав і впорядковував фольклорний, етнографічний та інші матеріали.

Багаторічні душевні потрясіння знесилили організм Дмитра Яворницького, і 5 серпня 1940 року він помер. Поховали дослідника на території Історичного музею Дніпра, який названо на його честь.

ПИСАР НА КАРТИНІ РЄПІНА

У середині 80-х років XIX століття відбулося знайомство Дмитра Яворницького з Іллею Рєпіним. Добрі стосунки вони підтримували впродовж усього життя. Ще до знайомства з Яворницьким Рєпін намислив собі картину про те, як запорожці, зібравшись на раду, пишуть відповідь турецькому султанові. Ознайомившись з ескізом майбутнього твору, Яворницький заходився допомагати художнику порадами, віддав у його розпорядження свою колекцію козацьких реліквій, які й відтворено на картині, і навіть позував йому в образі козака-писаря.

Усмішку, відображену на картині, Рєпіну вдалося вичавити з Яворницького не відразу. Коли Дмитро Іванович приїхав у майстерню художника позувати, він був вельми похмурий. Але Рєпін підсунув йому журнал із карикатурами, і той, проглянувши кілька сторінок, заусміхався й в такому вигляді потрапив у остаточний варіант картини.

Перший закінчений ескіз картини Ілля Юхимович подарував саме Дмитрові Івановичу.

Матеріали сторінки підготував Олександр ТЕРЕВЕРКО

ОЛЕКСАНДР ПОНОМАРЬОВ:

«МИ НІКОЛИ НЕ ЗРЕЧЕМОСЯ РІДНОЇ МОВИ, МИ НІКОЛИ НЕ ЗРЕЧЕМОСЯ РІДНОЇ ЗЕМЛІ»

Відомий український співак, композитор, телеведучий, музичний продюсер, народний артист України Олександр Пономарьов — єдиний у країні виконавець, якого п'ять разів визнавали найкращим «Співаком року». В історію української естради він увійшов також як перший представник нашої країни на міжнародному пісенному конкурсі «Євробачення» та як виконавець Державного гімну України. Протягом 20 років творчості співак випустив сім студійних альбомів, знявся у двох фільмах, ініціював роботу багатьох благодійних фондів, тренує молодих виконавців, підтримує воїнів АТО та їхні родини

— Олександре, від початку АТО на Сході країни ви певний період часу не виступали з концертною програмою й не писали нових пісень. Таке «затишшя» — реакція на війну?

— Так. Коли гинуть хлопці, друзі, якось не до співу… Ця війна забрала багатьох хороших людей, зокрема мого однокурсника, нині Героя України Василя Сліпака. Ми з ним чотири роки вчилися в одній групі у Львівській консерваторії, дружили та спілкувалися. Ця смерть дуже мене засмутила. Мені не хотілося ні співати, ні писати пісні. Лише спілкування з друзями, які й зараз перебувають на Донбасі, вивело мене із цього стану. Мені казали: «Навпаки, Сашко, приїжджай, підтримуй наших хлопців». Я зрозумів, потрібно їхати в тури, збирати бійців, їхніх дружин, запрошувати їх на концерти, щоб вони приходили, слухали пісні, відволікалися. І я спланував тур, зробивши обов'язковою умовою, що в кожному місті воїни АТО та їхні родини отримають квитки безкоштовно. Так у мене з'явився цей позитивний настрій, бойовий, правильний, він надихнув мене. І після довгого періоду затишшя я написав пісню «Полонений», за 20 хвилин.

— Усього за кілька годин кліп на цю пісню зібрав у Інтернеті понад 40 000 переглядів. Чи розраховували ви на таку реакцію?

— Цією піснею я сам немов подолав внутрішній бар'єр, який не давав мені творити. Насправді дуже добре знаю й розумію, як потрібно діяти, аби була мільйонна позначка переглядів за один день. Але мені принципово було простежити справжню реакцію людей. Радий, що цей кліп не став пересічним. Сподобалося, що основні меседжі, які писали в соціальних мережах, — це «мурахи по шкірі» та «сльози на очах». Для мене це означає, що моя пісня змусила людей щось згадати, проаналізувати, задуматися. Хочеться, щоб в українських піснях завжди було те, що дає людям поштовх і внутрішній розвиток, а не просто зриває рейтинги.

— Нещодавно була на вашому завершальному концерті туру «Полонила ти» в Києві. Особливо вразила композиція «Заспіваймо пісню за Україну!», яку ви присвятили воїнам АТО. Весь зал слухав її стоячи. Але я чула, що цю пісню ви написали ще задовго до війни на Донбасі. Нині її вважають пророчою…

— Ви маєте рацію, цю пісню написав іще 2010 року, наступного дня після виборів, коли «переміг» сумнозвісний президент-утікач… Такий мав настрій, хотілося донести людям, що «ми ніколи не зречемося рідної мови, ми ніколи не зречемося рідної землі…» Заспівав її лише один раз, але тоді вона була не на часі. Стала актуальною аж через чотири роки, коли на Сході країни почалася АТО. Тоді побачив в Інтернеті, що її масово переспівують і військові, і співочі колективи, і дитячі хори, навіть знімають на неї відео. Нині мені не раз закидають, що я напророчив або наврочив, але скоріше відчув, що країна в небезпеці.

На концерті не міг не виконати цю пісню, і я гордий, що зал сприйняв її стоячи, адже це означає, що для них тема війни не байдужа.

Олександр Пономарьов

— Ваш батько — з Хмельницького, мати — з Донецька, але ви розмовляєте й співаєте тільки українською. Це правда, що іще на початку кар'єри ви навіть Аллі Пугачовій відмовили в участі в її «Різдвяних зустрічах», бо не хотіли співати російською мовою?

— Я люблю українську мову, до неї мене привчили змалку. І вважаю, що кожен має поважати своє: культуру, традицію, мову… Коли ще 1995 року Алла Борисівна запрошувала мене на «Різдвяні зустрічі», відмовлявся і говорив, що співатиму лише українською мовою. Так зрештою й сталося. 2007 року виконав пісню «Я ніколи нікому тебе не віддам». Дуже дякую Богу за те, що допоміг мені витримати цю позицію й допомагає тримати її надалі.

— Нині ви є власником однієї з найбільших в Україні студій звукозапису «Зранку до ночі», на якій записується багато українських зірок, серед яких Джамала, «Бумбокс»… Можливо, ви й пісні пишете на замовлення?

— Для мене створення пісень — це не конвеєр, не безперервний процес. Кожна мелодія з'являється досить спонтанно. Часом — під час прогулянки, тоді швидко її записую на диктофон, інакше через десять хвилин може забутися. Я не чую постійно в голові якісь мелодії, інакше просто збожеволів би (*сміється*). Є, звісно, композитори, так звані ремісники, які зранку стають до інструмента, як спортсмени до снаряда, і складають мелодії, виходячи зі стандартних вдалих гармонійних сполучень. Деякі мають гучні імена й величезну кількість пісень. Але для мене важливіше інше. Приміром, мексиканка, яка написала Besame mucho, створила єдиний шлягер за все своє життя, але ця пісня стала безсмертною. Вона набагато вагоміша за сотні композицій, написаних на конвеєрі.

— Тож ви пишете про те, що близьке тільки вам. А пам'ятаєте свою першу пісню?

— Так, у 12 років написав пісню «Свята Анна» і виконав її під вікнами однокласниці, яка дуже мені подобалася. Я тоді не мав музичної освіти, у батьків не було грошей, аби віддати мене вчитися. Але після закінчення середньої школи все-таки вступив до Хмельницького музичного училища. Оскільки раніше не займався музикою, за перший рік навчання довелося освоїти матеріал семирічної музичної школи. Здобув професію диригента-хормейстера, а потім вступив на вокальне відділення Львівської консерваторії.

— Ви стали першим співаком, який представляв Україну на пісенному конкурсі «Євробачення». Це відбулося ще 2003 року в Латвії. Чи не хотілося спробувати підкорити Європу вдруге?

— Ми з командою довго вибирали пісню: мені надіслали близько 50 композицій з усієї Європи. Вибрали ту, що написав автор пісні Viva la Vida, з якою свого часу перемогла Dana International. Не скажу, що був дуже вражений, але це було найкраще із запропонованого. Головна моя помилка в іншому: я не додумався заспівати свою пісню. Усі знайомі продюсери відмовляли мене, мовляв, потрібне щось хитромудре, треба якось дивувати. Але я домігся, щоб Україна брала участь у цьому конкурсі. На той час мав лише дві амбітні мрії стосовно «Євробачення»: щоб наша країна все-таки почала брати в ньому участь і щоб вона там колись перемогла й привезла конкурс в Україну. Обидва мої бажання здійснилися: перше здійснити вдалося мені, друге — наступного року Руслані. Тож їхати туди знову я не бачу сенсу.

«Не треба копіювати західні зразки, треба пам'ятати, що ми — співоча нація»

— Як ви поставилися до квот на українську музику?

— Я радий, що після квотування радіостанцій з'явився прогрес. Цей закон існував давно, та його було неправильно прописано. Потрібно було чітко роз'яснити, що українська музика — це україномовна музика, а не лише та, яку створили українські виконавці. Тоді всі питання було б знято одразу. Я казав про це ще 10 років тому, але мене не чули. Хтось досі це критикує, але пригадайте, як раніше ставилися до українського дубляжу фільмів. Галасувати припинили лише після того, як у прокат вийшли «Тачки», які зробили більші збори українською, аніж російською. Нині мої колеги, котрі раніше співали російською, почали шукати пісні українською. Це чудово, адже коли набереться велика кількість такого контенту, слухач вибиратиме кращих, тоді й можна буде вести мову про якість.

Певна річ, інколи деякі музичні телеканали, радіостанції заганяють пісні під певний формат, що, на мій погляд, призводить до втрати нашої української самобутності. Деякі відомі наші музиканти намагаються її виразити, додаючи, скажімо, звучання народних інструментів у сучасний біт. Але наша самобутність полягає не в цьому. Треба не забувати про те, що Україна надзвичайно багата на вокальні таланти. Оце і є наша українська самобутність. Вона має дивувати весь світ. Тож не треба копіювати західні зразки, треба пам'ятати, що ми — співоча нація, і творити свою музику.

— Що ви побажали б читачам «Народної армії»?

— Хочу подякувати нашим воїнам, які захищають країну на Донбасі. Низький уклін вам. Ми переможемо, адже ми українці!

Розмовляла Ольга МОСЬОНДЗ

Квартирно-експлуатаційний відділ м. Вінниця інформує про підсумки конкурсів, що відбулися 23.11.2017 р., з відбору суб'єкта оціночної діяльності, які будуть залучені до проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна з метою визначення ринкової вартості державного майна для розрахунку орендної плати.

Переможцем конкурсу визнано:

ФОП Рябець Олена Миколаївна по об'єкту оренди: нежитлове приміщення №19 загальною площею 29,8 кв. м в будівлі №1 військового містечка №25, що знаходяться за адресою: м. Вінниця, просп. Коцюбинського /вул. І. Бевза, буд 60/1, та перебуває на балансі Квартирно-експлуатаційного відділу м. Вінниця;

ФОП Рябець Олена Миколаївна по об'єкту оренди: частина нежитлових приміщень загальною площею 176,9 кв. м у будівлі №22 військового містечка №100, що знаходяться за адресою: Вінницька обл., м. Гайсин, вул. 1 Травня, 64, та перебуває на балансі Квартирно-експлуатаційного відділу м. Вінниця;

ФОП Шумська Оксана Іванівна по об'єкту оренди: частина нежитлових приміщень першого поверху загальною площею 94,7 кв. м у будівлі №50 військового містечка №101, що знаходяться за адресою: Вінницька обл., м. Гайсин, вул. Соборна, 44, та перебуває на балансі Квартирно-експлуатаційного відділу м. Вінниця.

***

Інформація Київського квартирно-експлуатаційного управління про підсумки конкурсів з відбору суб'єктів оціночної діяльності, які будуть залучені до проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна

За результатами конкурсів з відбору суб'єктів оціночної діяльності, що відбулися 17 листопада 2017 року, переможцями визнано:

— ФОП Рябченко О.М., на проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна — нежитлових приміщень триповерхової будівлі інв. № 1 штабу (інвентарний № 10310004), в/м № 64, площею 25,30 кв. м, за адресою: м. Київ, пр. Повітрофлотський, 6, балансоутримувач — Центр забезпечення службової діяльності МОУ та ГШ ЗСУ;

— ФОП Рябченко О.М., на проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна — нежитлового приміщення площею 28,10 кв. м в будівлі інв. № 6, в/м № 54, за адресою: м. Київ, вул. Госпітальна, 18, балансоутримувач — Київське КЕУ;

— ФОП Чебаков О.І., на проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна — частина нежитлового приміщення площею 25,00 кв. м в будівлі інв. № 1, в/м № 2, за адресою: м. Київ, вул. Госпітальна, 16, балансоутримувач — Київське КЕУ;

— ТОВ «Фінансова будівельна компанія «Фіско», на проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна — нежитлові приміщення загальною площею 13,80 кв. м в будівлі інв. № 43, в/м № 54, за адресою: м. Київ, вул. Госпітальна, 18, балансоутримувач — Київське КЕУ;

— ФОП Чебаков О.І., на проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна — нежитлові приміщення загальною площею 100,53 кв. м в будівлі інв. № 1, в/м № 280, за адресою: м. Київ, вул. І. Кудрі, 18/2, балансоутримувач — Київське КЕУ;

За результатами конкурсу з відбору суб'єктів оціночної діяльності, що відбувся 24 листопада 2017 року, переможцем визнано:

— ФОП Чебаков О.І., на проведення незалежної оцінки нерухомого військового майна — частини нежитлового приміщення в будівлі інв. № 11, військового містечка № 1, площею 1,00 кв. м, за адресою: Київська обл., Переяслав-Хмельницький р-н., с. Дівички, балансоутримувач — Київське КЕУ.

***

Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (далі — академія) оголошує прийом у 2018 році до очної докторантури та ад'юнктури за науковими спеціальностями 255 «Озброєння та військова техніка» і 032 «Історія та археологія».

До докторантури академії приймаються особи офіцерського складу віком не старше 47 років, які мають науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук), наукові здобутки, опубліковані праці з обраної спеціальності (зокрема публікації в міжнародних реферованих журналах, індексованих у наукометричних базах, згідно з вимогами до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені) і наукові результати, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації, монографії чи наукової доповіді за сукупністю статей.

До ад'юнктури академії на конкурсній основі приймаються офіцери віком до 45 років, які перебувають на військовій службі, здобули вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста), виявили здібності до педагогічної або науково-дослідної роботи та мають досвід служби у військах (силах) не менше 2 років.

Вік осіб офіцерського складу визначається станом на 31 грудня 2018 року.

Нормативний строк підготовки становить — чотири роки в ад'юнктурі та два роки в докторантурі.

Для зарахування кандидатом на вступ до очної докторантури та ад'юнктури необхідно **до 1 лютого 2018 року** подати рапорт на вступ за підпорядкованістю. Разом з рапортом подаються документи, перелік яких наведений у «Правилах прийому до докторантури та ад'юнктури Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного за науковими спеціальностями 255 «Озброєння та військова техніка» і 032 «Історія та археологія», які розміщені на офіційному сайті академії (www.asv.gov.ua у вкладці: Вступникам).

Вступні іспити в ад'юнктуру будуть проводитись в термін з 1 по 30 липня 2018 року.

Додаткову інформацію можна отримати на офіційному сайті академії та за адресою: 79012, м. Львів — 12, вул. Героїв Майдану, 32.

Науково-організаційний відділ академії, тел. (032) 258-44-76.

***

На виконання Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності у випадках відчуження військового майна, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 20 січня 2015 року № 29, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 лютого 2015 року за № 202/26647 (зі змінами) (далі — Наказ), Міністерство оборони України інформує про результати проведення конкурсного відбору суб'єктів оціночної діяльності у випадках відчуження об'єктів нерухомого військового майна, яке може бути відчужено окремо від земельних ділянок.

Засідання конкурсної комісії відбулося 30 листопада 2017 року о 10.00 за адресою: 03113, м. Київ-113, проспект Перемоги, 55/2, каб. 332, Головне управління майна та ресурсів, телефон для довідок: 454-73-82 (інформація про проведення конкурсного відбору суб'єктів оціночної діяльності була розміщена на офіційному вебсайті Міністерства оборони України 15 листопада 2017 року та опублікована у друкованому виданні «Народна армія» № 46 (5526) від 16 листопада 2017 року).

За результатами наданих конкурсних пропозицій та відповідно до критеріїв, визначених Наказом, рішенням комісії оголошено переможцем наступного суб'єкта:

за лотом 1 — Приватне підприємство «Бюро експертної оцінки «ПРИМА»;

за лотом 2 — Приватне підприємство «Бюро експертної оцінки «ПРИМА».

***

На виконання Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності у випадках відчуження військового майна, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 20 січня 2015 року № 29, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 лютого 2015 року за № 202/26647 (зі змінами) (далі — Наказ), Міністерство оборони України інформує про результати проведення конкурсного відбору суб'єктів оціночної діяльності у випадках відчуження об'єктів нерухомого військового майна, яке може бути відчужено окремо від земельних ділянок.

Засідання конкурсної комісії відбулося 30 листопада 2017 року об 11.00 за адресою: 03113, м. Київ-113, проспект Перемоги, 55/2, каб. 332, Головне управління майна та ресурсів, телефон для довідок: 454-73-82 (інформація про проведення конкурсного відбору суб'єктів оціночної діяльності була розміщена на офіційному вебсайті Міністерства оборони України 15 листопада 2017 року та опублікована у друкованому виданні «Народна армія» № 46(5526) від 16 листопада 2017 року).

За результатами наданих конкурсних пропозицій та відповідно до критеріїв, визначених Наказом, рішенням комісії оголошено переможцем наступного суб'єкта:

за лотом 1 — Фізична особа-підприємець Петрусь В.В.

***

Оголошення № 286/5/7410-НЕР про проведення конкурсу на закупівлю квартир на умовах пайової участі та на вторинному ринку в регіонах України

1. Замовник:

1.1. Найменування: **Міністерство оборони України.**

1.2. Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ: **00034022.**

1.3. Місцезнаходження: **Повітрофлотський проспект, 6, м. Київ, 03168.**

1.4. Реєстраційний рахунок замовника: **35222201018611, 35229301018611, 35225101018611, 35217001018611.**

1.5. Посадові особи замовника, уповноважені здійснювати зв'язок з учасниками (прізвище, ім'я, по батькові, номер телефону та телефаксу із зазначенням коду міжміського телефонного зв'язку, e-mail): **Зязєв Олександр Васильович, Щербань Анатолій Олексійович, тел. (044) 454-74-59; факс: (044) 454-74-59, ddz7@ukr.net; Змієвський Олександр Леонідович (Кутляєва Наталія Валеріївна), тел. (044) 271-12-60.**

1.6. Головний розпорядник коштів (повне найменування та ідентифікаційний код за ЄДРПОУ): **Міністерство оборони України, 00034022.**

2. Розмір бюджетного призначення за кошторисом або очікувана вартість предмета закупівлі: **173 033 956,25** (сто сімдесят три мільйони тридцять три тисячі дев'ятсот п'ятдесят шість) грн 25 коп.

3. Адреса веб-сайта, на якому замовником розміщується інформація про закупівлю: **www.mil.gov.ua, Розділ «Державні закупівлі»** — Конкурсна комісія з відбору пропозицій щодо закупівлі квартир.

4. Інформація про предмет закупівлі:

4.1. Найменування предмета закупівлі: **закупівля квартир на умовах пайової участі та на вторинному ринку в регіонах України.**

4.2. Опис предмета закупівлі чи його частин:

лот 1 — м. Київ, до 100 квартир; лот 2 — м. Миколаїв, до 10 квартир; лот 3 — м. Харків, до 10 квартир; лот 4 — м. Куп'янськ Харківської області, до 10 квартир, лот 5 — м. Тернопіль, до 10 квартир.

4.3. Строк поставки товарів (квартир):

На вторинному ринку: термін передачі квартир — 28 грудня 2017 року .

Строк дії договору: до 30 грудня 2017 року.

На умовах пайової участі: термін передачі квартир — до 26 червня 2018 року.

Строк дії договору: до 30 червня 2018 року.

5. Строк дії конкурсних пропозицій: **90 календарних днів.**

6. Подання конкурсних пропозицій:

6.1. Місце: **проспект Перемоги, 55/2, м. Київ, 03113, Департамент державних закупівель та постачання матеріальних ресурсів Міністерства оборони України, 2 поверх, кімната 200.**

6.2. Строк: **18.12.2017 року.**

6.3. Час: **до 12:00 год.**

7. Розкриття конкурсних пропозицій:

7.1. Місце: **проспект Перемоги, 55/2, м. Київ, 03113, Департамент державних закупівель та постачання матеріальних ресурсів Міністерства оборони України, 2 поверх, кімната 200.**

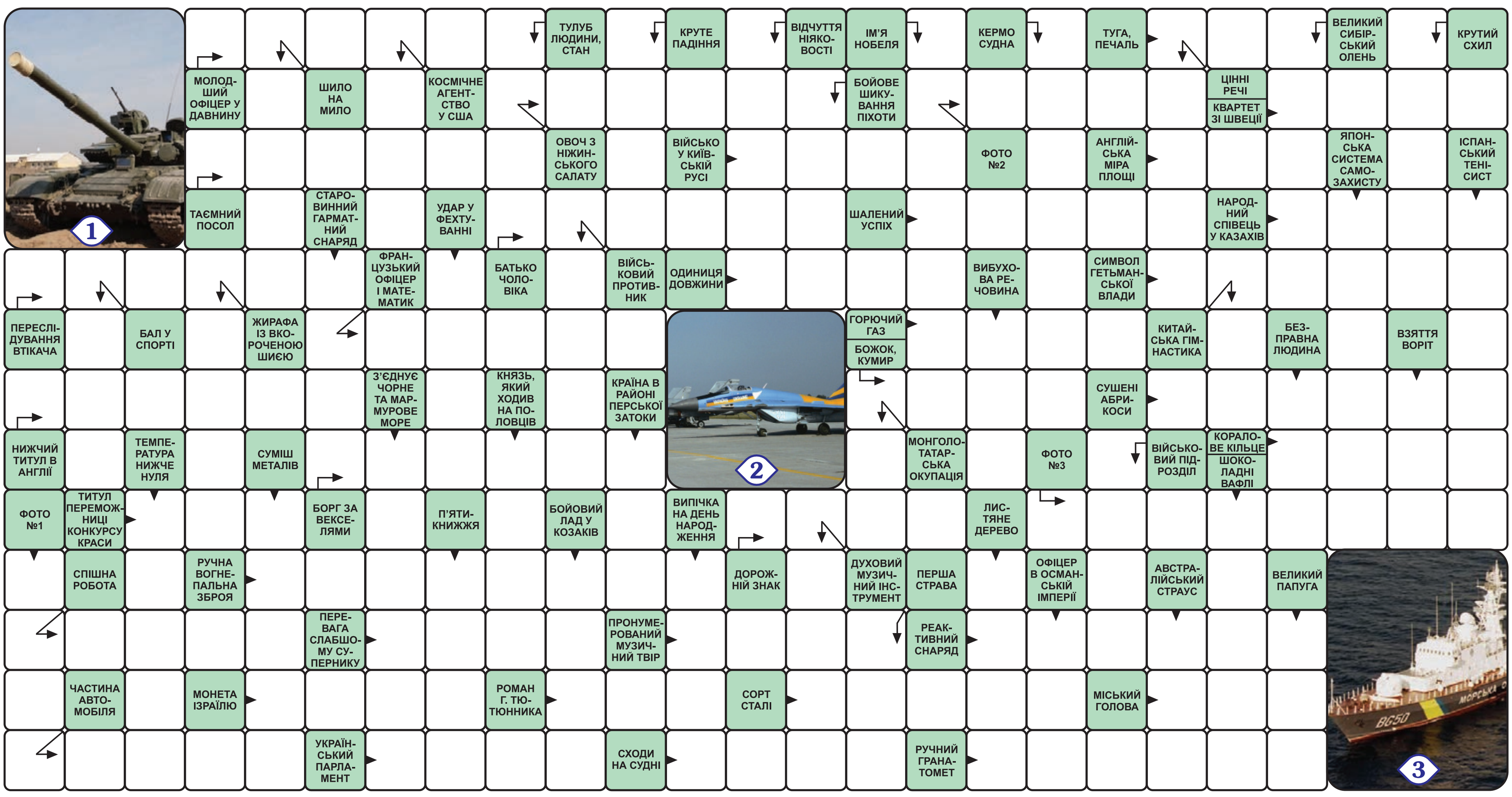
7.2. Дата: **18.12.2017 року.**

7.3. Час: о **14.30 год.**

8. Додаткова інформація: Конкурсна документація та зміни до неї розміщуються на веб-сайті **www.mil.gov.ua, Розділ «Державні закупівлі»** — Конкурсна комісія з відбору пропозицій щодо закупівлі квартир. Основні умови договору: відповідно до вимог конкурсної документації.

Для одержання перепустки у разі необхідності отримання конкурсної документації в Департаменті державних закупівель та постачання матеріальних ресурсів МО України та подання конкурсних пропозицій в день, що передує дню розкриття, необхідно до 15:00 години повідомити кандидатуру представників учасника за тел./факс: 454-74-59. Перепустка надається за наявності паспорта.

Колектив Центрального друкованого органу МО України «Народна армія» висловлює щирі співчуття колезі Орисі Михайлівні Волошиній з приводу передчасної смерті її батька Михайла Олексійовича Стігізіма.

З ДНЕМ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ!

ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАШОГО ВІЙСЬКА ВІТАЮТЬ ПРЕДСТАВНИКИ ЗІРКОВОГО ОЛІМПУ

Юлія ПРОКОПЧУК, багаторазова чемпіонка Європи та призерка чемпіонатів світу зі стрибків у воду, молодший лейтенант Збройних Сил України:

«У День Збройних Сил України від усієї душі хочу побажати вам, наші воїни, міцної сили та незламної віри, добрих надій і впевнених планів, мирного неба та обов'язково удачі!»

Ада РОГОВЦЕВА, акторка театру та кіно, Герой України:

«Рідні мої сини та онуки! Тільки вами ми захищені зараз на нашій землі! Щохвилини я молюся, намагаючись охопити молитвою кожне солдатське серце! «А як тривога — то й до Бога: І захисти, і збережи моїх дітей ясну дорогу. Одводь їх од лихих стежин!»

То нехай ваші важкі стежини ведуть вас до перемоги! Вертайтеся живими, діти! Бережи вас Господь!»

Ахтем СЕЇТАБЛАЄВ, актор, режисер:

«Я дякую нашим захисникам, усім хлопцям і дівчатам, які захищають нас, відстоюють нашу країну і наше майбутнє. Вдячний, що завдяки вам я живу під мирним небом і можу обіймати своїх дітей, займатися своєю роботою. Низький уклін вам усім. Удачі й мирного неба!»

Христина ПАНАСЮК, співачка:

«Дорогі наші захисники та захисниці! Від щирого серця вітаю вас зі святом! Ви — приклад мужності та відданості, ви — наша віра в перемогу! Дякую за вашу нелегку працю! Хай береже вас Бог!»

Алла МАРТИНЮК, акторка, співачка, волонтер:

«Наші рідні захисники, я вітаю вас зі святом і дякую за вашу жертовність, сміливість, гідність і відданість власній країні. Я хочу, щоб ви знали, що ви — наша гордість і надія на краще життя. Ми молимося за вас і завжди будемо поряд. Нехай ангели оберігають ваше життя. Ми обов'язково переможемо, і засяють небо і наші душі від щастя! Слава героям!»

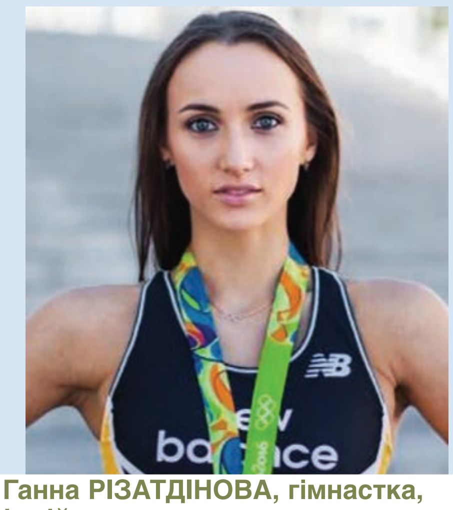
Ніна МАТВІЄНКО, співачка, народна артистка України:

«У найтяжчі часи кожна країна покладає великі надії саме на збройні сили. Війна на Донбасі довела, що Збройні Сили України вірно служать своїй країні й всьому українському народові. Я бажаю кожному воїну бути свідомим сином своєї землі, відповідальним виконавцем військового обов'язку, адже на вас покладена місія — зберегти і захистити життя української нації, свого роду. Ви — справжні сини та доньки своєї землі. Я вам усім бажаю здоров'я, радості та миру!»

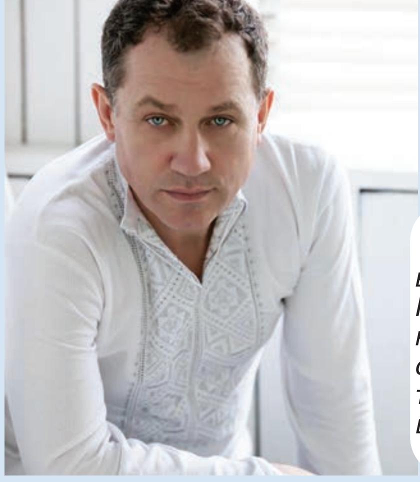
Сергій ФОМЕНКО, гурт «Мандри»:

«Дорогі наші захисники і воїни! Хочу побажати вам міцного здоров'я і перемог! Від себе і моєї родини хочу вам сказати — дяка за мирне небо над Україною! Хай вас береже Бог! Слава героям!»

Ганна РІЗАТДІНОВА, гімнастка, олімпійська призерка:

«Я вітаю всіх військовослужбовців України з їхнім професійним святом! Зараз Україна переживає важкі часи, і я вірю, що ми вистоїмо, повернемо Донбас, повернемо мій рідний Крим. Бажаю всім нашим захисникам залишатися сильними і непохитними. Ми пишаємося вами, нашими героями, яких виховала українська земля. Миру на нашій землі! Слава Україні!»

Анатолій ГНАТЮК, народний артист України:

«День Збройних Сил України нині, в драматичних умовах війни, набув для всіх нас особливого, глибинного значення. На Сході країни наші вояки стоять живим кордоном, захищаючи наші життя й незалежність Батьківщини. Їхня звитяга, стійкість, мужність беззаперечні й викликають велику повагу та безмежну вдячність. Українське військо має бути сильним, щоб перемогти в цій війні! Так воно і буде!

Хай береже Господь наших хлопців всюди й повсякчас!»

РЕДАКЦІЙНА КОЛОНКА

НАРОДНА АРМІЯ

ЗАСНОВНИК – МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Реєстраційне свідоцтво
КВ № 2026 від 25.06.1996 р.

Газета надрукована у друкарні ТОВ «Мега-Поліграф» (вул. Марка Вовчка, 12/14, м. Київ, 04073).

Наклад 36561 Замовлення 58220

Ціна вроздріб – договірна

ТВО головного редактора Анатолій МАРКЕВИЧ

Чергові по номеру — Руслан ТКАЧУК, Сергій ВОРОНКОВ

Провідний літературний співробітник — Наталія ЧИЖЕВСЬКА

Адреса редакції:
вул. Мельникова, 24, м. Київ, 04050

e-mail: n_army@army.kiev.ua

http://www.na.mil.gov.ua

Відділ передплати: тел.: (044) 489-50-12

Рр — Реклама редакції (подається безкоштовно)

Р — Реклама платна

ISSN 1029-9114

9 771029 911004